

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DEMOKRATİK
TUTUMLARI İLE ÖĞRENCİ KULÜPLERİNİN
ETKİLİLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali AYTEKİN

İstanbul
Nisan-2022

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DEMOKRATİK
TUTUMLARI İLE ÖĞRENCİ KULÜPLERİNİN
ETKİLİLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali AYTEKİN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

İstanbul
Nisan - 2022

TEZ ONAYI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

Üye : Prof. Dr. Kaya YILDIZ

Üye : Doç. Dr. Mustafa ÖZGENEL

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Metin TOPRAK

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “**Üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerinin etkililiği arasındaki ilişki**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Ali AYTEKİN

ÖN SÖZ

Bu çalışma da bilgi ve tecrübeleriyle yol gösteren, kıymetli desteği ile yanımda olan değerli hocam, danışmanım, Doç. Dr. Bilal YILDIRIM Bey'e en içten dileklerim ile teşekkür ederim. Ölçeklerin uygulanmasında yardımlarını esirgemeyen İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi öğrenci kulüp temsilcileri, kulüp üyeleri, tüm öğrencileri ve tez yazım sürecinde desteğini her zaman hissettiğim değerli dostum Ömer Faruk GÖZCÜ' ye de ayrıca teşekkür ederim.

Çalışmamın her aşamasında beni motive eden, cesaret veren canım aileme ve bu aşamaya gelmemde emeği olan tüm öğretmenlerime çok teşekkür ederim.

Ali AYTEKİN

İstanbul-2022

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DEMOKRATİK TUTUMLARI İLE ÖĞRENCİ KULÜPLERİNİN ETKİLİLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ali AYTEKİN

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi
Tez danışmanı: Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

Nisan-2022, 77 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin demokratik tutumları ile üniversite öğrenci kulüplerinin etkililiği arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. İlişkisel tarama modeline göre gerçekleştirilen bu araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinde 5 fakültede öğrenim görmekte olan 6104 sayıdaki öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrende yer alan fakültelerden tesadüfi tabakalı örneklem yöntemiyle belirlenen 552 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen “Demokratik Tutum Ölçeği” ve “Üniversite Kulüpleri Etkililiği Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, t-test, tek yönlü varyans ve pearson korelasyon analizleri kullanılmıştır. Bulgulara göre öğrencilerin demokratik tutum düzeyleri, cinsiyet, sınıf ve öğrenim gördükleri fakültele göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri, cinsiyet, sınıf ve öğrenim gördükleri fakültele göre anlamlı farklılık göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri ile üniversite öğrenci kulüplerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki görülmemektedir.

Anahtar kelimeler: Demokratik Tutum, Öğrenci Kulüpleri, Etkililik

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE DEMOCRATIC ATTITUDES OF UNIVERSITY STUDENTS AND THE EFFECTIVENESS OF STUDENT CLUBS

Ali AYTEKİN

Master's Thesis, Educational Administration
Advisor: Assoc. Prof. Dr. Bilal YILDIRIM

April-2022, 77 Pages

The aim of this research is to determine the relationship between the democratic attitudes of students and the effectiveness of university student clubs. The universe of this research, which was carried out according to the relational scanning model, consists of 6104 students studying at 5 faculties at İstanbul Sabahattin Zaim University in the 2020-2021 academic year. In the sample of the study, there are 552 students from the faculties in the universe that were determined by the random stratified sampling method. The data were collected through the "Democratic Attitude Scale" and "University Clubs Effectiveness Scale" that were both developed by the researcher. The frequency, percentage, t-test, one-way variance and Pearson correlation analyses were used in the analysis of the data. According to the findings, the democratic attitude levels of the students differ significantly according to their gender, year of study and their respective faculties. Students' opinions about clubs differ significantly according to gender, year of study and faculties. There is no significant relationship between the democratic attitude levels of university students and their views on university student clubs.

Keywords: Democratic Attitude, Student Clubs, Effectiveness

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM	6
KURAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Demokrasi Kavramı	6
2.1.1. Demokrasinin İlkeleri.....	7
2.1.1.1. Çoğulculuk	7
2.1.1.2. Katılımcılık	8
2.1.2 Demokrasi Türleri	8
2.1.2.1 Doğrudan Demokrasi	9

2.1.2.2. Temsili Demokrasi	10
2.2. Demokrasi ve Eğitim	10
2.3. Demokratik Tutum	11
2.4. Eğitim ve Öğretim Süreci	13
2.4.1. Yükseköğretimde Eğitim	14
2.5. Yükseköğretim Kurumlarında Ders Dışı Etkinlikler	15
2.6. Yükseköğretim Kurumlarından Öğrenci Kulüpleri	17
2.6.1. Öğrenci Kulüplerinin Amacı ve Önemi	19
2.6.2. Öğrenci Kulüplerinin Genel İlkeleri ve Özellikleri	20
2.6.3. Öğrenci Kulüp Türleri.....	22
2.4. İlgili Araştırmalar.....	26
2.4.1. Demokratik Tutum ile İlgili Araştırmalar	26
2.4.2. Öğrenci Kulüpleri ile İlgili Araştırmalar.....	29
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	33
YÖNTEM.....	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Çalışma Grubu	33
3.3. Veri Toplama Araçları	34
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	34
3.3.2. Demokratik Tutum Ölçeği	34
3.3.3. Öğrenci Kulüpleri Etkililik Ölçeği.....	36
3.4. Verilerin Toplanması	39
3.5. Verilerin Analizi.....	39
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	41
BULGULAR.....	41
4.1. Birinci Amaca İlişkin Bulgular	41

4.2. İkinci Amaca İlişkin Bulgular.....	41
4.3. Üçüncü Amaca İlişkin Bulgular.....	43
4.4. Dördüncü Amaca İlişkin Bulgular	44
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	46
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	46
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	46
5.1.1 Birinci Amaca İlişkin Tartışma ve Sonuç	46
5.1.2 İkinci Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	47
5.1.3 Üçüncü Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	49
5.1.4. Dördüncü Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma	51
5.2. Öneriler	52
KAYNAKÇA.....	53
EKLER.....	59
EK 1: Demokratik Tutum Ölçeği.....	59
EK 2: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği	59
EK 3: Etik Kurul Onayı.....	60
EK 4: Ölçek İle İlgili Kullanım İzinleri	62
EK 5: Özgeçmiş	66

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Katılımcı Öğrencilere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	33
Tablo 3.2: Demokratik Tutum Ölçeği KMO and Bartlett's Testi Sonuçları.....	34
Tablo 3.3: Demokratik Tutum Ölçeği Faktör Değerleri	34
Tablo 3.4: Demokratik Tutum Ölçeği Faktör Değerleri.....	35
Tablo 3.5: Demokratik Tutum Ölçeği Madde Yükleri.....	35
Tablo 3.6: Demorkatik Tutum Ölçeği Madde-Toplam Korelasyon Tablosu.....	35
Tablo 3.7: Demokratik Tutum Ölçeği Cronbach Alpha Değerleri	36
Tablo 3.8: Demokratik Tutum Ölçeği %27 Alt-Üst Grup T Testi.....	36
Tablo 3.9: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği KMO and Bartlett's Testi Sonuçları.	37
Tablo 3.10: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Faktör Değerleri.....	37
Tablo 3.11: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Faktör Değerleri.....	37
Tablo 3.12: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Madde Yükleri.....	38
Tablo 3.13: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Madde-Toplam Korelasyon Tablosu	38
Tablo 3.14: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Cronbach Alpha Değerleri.....	38
Tablo 3.15: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği %27 Alt-Üst Grup T Testi	39
Tablo 3.16: Ölçeklerdeki Skalaların Karışıkları ve Tanımlamaları.....	40
Tablo 3.17: Ölçeklerdeki Skalaların Karışıkları ve Tanımlamaları.....	40
Tablo 3.18: Korelasyon Düzey Aralıkları ve İlişki Düzeyi	40
Tablo 4.1: Öğrencilerin Demokratik Tutumlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Analizi Sonuçları	41
Tablo 4.2: Öğrencilerin Üniversite Öğrenci Kulüplerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Analizi Sonuçları.....	41

Tablo 4.3: Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutum Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t-test Analizi Sonuçları.....	42
Tablo 4.4: Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutum Düzeylerinin Sınıf Değişkenine Göre One-Way Anova Testi Sonuçları.....	42
Tablo 4.5: Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutum Düzeylerinin Fakülte Değişkenine Göre One-Way Anova Testi Sonuçları.....	42
Tablo 4.6: Öğrencilerin Üniversite Öğrenci Kulüplerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t-test Analizi Sonuçları.....	43
Tablo 4.7: Öğrencilerin Üniversite Öğrenci Kulüplerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Sınıf Değişkenine Göre OneWay Anova Testi Sonuçları.....	43
Tablo 4.8: Öğrencilerinin Üniversite Öğrenci Kulüplerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Fakülte Değişkenine Göre OneWay Anova Testi Sonuçları.....	44
Tablo 4.9: Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutumları ile Öğrenci Kulüplerinin Etkililiğine İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları.....	45

KISALTMALAR LİSTESİ

EF	: Eğitim Fakültesi
HF	: Hukuk Fakültesi
İYBF	: İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi
MDBF	: Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi
SBF	: Sağlık Bilimleri Fakültesi

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmanın giriş bölümünde problem durumu açıklanmış, araştırmanın amacına, araştırmanın önemine, varsayımlarına ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

İnsanlar toplu yaşamaya başladığı günden bugüne toplumsal düzeni sağlamak için çeşitli yönetim şekilleri geliştirmiştir. Demokrasi hiç şüphesi ki bu yönetim şekillerinde en gelişmiş ve en insan odaklı olanıdır. Demokrasi, kolektif ve bağlayıcılığı olan kararların alınmasındaki benzersiz (Köker, 1993) ve halkın kendisi kendi iradesine dayanan yönetim biçimidir (Yavuz, 2009).

Demokrasi; insanları tarafından şu ana kadar keşfedilen barışçıl bir siyasi yöntem (Yayla, 2014: 249) ve çağdaş dünyanın siyasi bir doktrindir (Kuzu, 1997: 105). Demokrasi, Yunanca'da demos ve kratos kelimelerinin birleşiminden oluşmaktadır. Demos halk anlamına gelirken, kratos ise otorite kavramını ifade eder. Bu iki kavramın birleşimi ile demokratia kelimesi meydana gelmiştir. Buna göre demokrasi halk iradesine atıfta bulunur (Kuzu, 1997: 103; Tanilli, 1996).

Demokrasi kültürünün gelişmesi ve toplumlum uyum içerisinde yaşaması, demokratik değerlere inanan bireylerin var olması ile mümkün kılınır. Demokratik değerleri özümsemiş bir toplum yapısının varlığı için de demokratik tutuma sahip bireylerin olması gerekmektedir. Tutum, bireyin bir nesne veya kişi ile ilgili olarak duygu, düşünce ve davranışlarının bütünüdür ve bireylerin zihninde yer almakla birlikte farklı düşünce ve davranışlara zemin hazırlar (Phillips, 2003). Demokratik tutum, bireyin kişiliğine, hak ve özgürlüğüne saygı gösterme, sorumluluk bilincinde hareket etme, hoşgörülü ve yardımsever olabilme ilkelerini benimseme ve davranış haline getirmedir (Demiröz, 2010: 57). Demokratik tutumun gelişmesi, demokrasinin benimsenmesi ve pratiğe geçirilmesi ile mümkün olur (San, 1985: 211). Toplumların yapısına bakıldığında, yaşam kalitesinin yüksekliği ile demokrasi değerlerinin gelişmişliği arasında yakın bir ilişki olduğu görülmektedir. Harber (2002) demokratik tutum kavramının öğrenilebilir olduğunu vurgulamaktadır. Buna göre nitelikli bir demokratik sistem kurmak için tüm toplumların eşit şansa sahip olduklarını

vurgulamak gerekir. Birçok araştırmacı demokratik yaşam kültürü ve demokratik tutumun ancak eēitim sistemi içerisinde ve eēitim sürecinin ilk yıllarından itibaren kazandırılabilceēini belirtmektedir (Garrison, 2003).

Büyükkaragöz, Yılmaz ve Kesici'nin (1995) yksekēretim kurumunda gençlerin demokratik tutumlarını belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmada erkek ve kız ērencilerin demokratik tutumları arasında kız ērenciler lehine fark görülmüştür. Ayrıca Veteriner Fakültesi ērencilerinin demokratik tutumlarının diēer fakültedeki ērencilere göre daha olumlu bir tutum sergilediēi sonucuna ulaşılmıştır. Ulusoy (2007) tarafından yapılan araştırmasında; erkek ērencilerin geleneksel deēerlere, kız ērencilerin ise demokratik deēerlere daha fazla katılım gsterdiēine ulaşılmıştır. Sınıf düzeyinde ise birinci sınıfta eēitim gören ērencilerin demokratik deēerlere diēer düzeyde eēitim gören ērencilerden daha olumlu anlamda katıldıkları görülmüştür.

ērenciler kendilerini daha rahat ifade ettikleri zgr ortamlarda demokratik davranışları sergileme konusunda daha rahat olurlar. Eēitimin amaçlarından bir tanesi de ērencilerin zgr düşünmeleri destekleme ve bu düşüncelerini ifade etmelerini saēlamasıdır (Genç, 2006). Ardoēan (2005) eēitim ve demokrasi kavramının yer aldıēı iki önemli noktanın olduēu üzerinde durmuştur. Demokratik eēitimin hedefleri içinde yer alan kısımlar şu şekilde belirtilmiştir. İlki, ērencilerin kendilerine ve toplumun diēer unsurlarına saygılı, farklılıkları kabul eden ve bilimsel düşünce alışkanlıēına sahip bireyler yetiştirmek olarak ifade edilir. İkinci önemli kısım ise bireylerin zgr düşünmelerini, bu düşüncelerini çekinmeden ifade etmelerini ve iş birliēi içinde bireylerin yetişmesini amaçlamasıdır.

Bireye demokratik tutum davranışları sonradan kazandırılacaēı gibi zaman içerisinde bu özellikler gelişim gösterebilir. Bireylere demokratik tutum davranışlarını kazandırmak için demokrasinin kural ve ilkelerinin yerleşmesi gerekir. Demokratik deēerlerin nemsendiēi ortamlarda bireylerin aile ve eēitim yapısı içerisinde aldıēı demokratik tutum davranışlarını sergilemesi daha kolay olacaktır. Özellikle geleceēin toplumunu oluşturacak olan genç bireylerde demokratik tutum ve davranışların gösterilmesi için bu sürecin hayat boyu devam etmesi ve canlı kalması önem taşır. Ayrıca bu sürecin srekliliēine ek olarak saēlıklı bir şekilde yürütülmesi için temel demokrasi bilgilerinin aile içerisinde ve devamında eēitim kurumlarında düzenli olarak verilmiş olması gerekir (Koç, 2008).

Eğitim kurumları, toplumda her kesimden bireyin uğrak noktasıdır. Toplumsal etkileşimin en fazla olduğu alanlardan bir tanesi okul ortamladır. Bu açıdan bakıldığında okullar, demokrasi, hoşgörü, hak, özgürlük, toplumsal ve bireysel ilişkilerin tecrübe edinildiği alanlar olarak öne çıkar. Öğretmenler, bu ortamda farklı düşünce yapısında olan öğrencileri demokratik tutum davranışlarına sahip bireyler olarak yetiştirmek noktasında ön plana çıkar (Yeşil, 2002). Aile içi eğitim ile başlayan demokratik tutum davranışlarının eğitimi okul ortamlarında daha düzenli ve planlı bir şekilde aktarılır.

Öğrenci kulüpleri, eğitim sisteminin hedeflerinden bazılarını gerçekleştirmek için ilgi duyulan bir konuda ders saatleri dışında oluşturulmuş öğrenci kümeleri olarak ifade edilir (Başaran, 2000). Demokratik ortamlar, öğrencilerin potansiyelini bulmasını ve geliştirmesini sağlar. Ayrıca bireylerin kendilerini daha iyi tanımasına fırsat verir. Demokrasi kavramı içerisinde özgürlük, eşitlik, iş birliği dürüstlük ve hoşgörü gibi ilkeler yer almaktadır (Sağlam, 2000: 67). Öğrenci kulüp faaliyetleri, öğrencilerin günlük yaşamında önemli bir parçadır. Kulüp etkinlikleri öğrencilerin kendisini tanıma, eleştirel düşünme, kişisel gelişim ve toplum ile daha iyi ilişkiler kurma gibi özelliklerine katkı sağlar (Annu ve Sunita, 2014: 9-11). Bu anlamda üniversitelerdeki öğrenci kulüpleri ile öğrencilerin demokratik tutumları arasında ilişki olabileceği söylenebilir.

Demokratik tutum değerleri gelişmiş öğrencilerin özelliklerine bakıldığında öğrenci kulüplerinin bireylere sağladığı katkılar ile benzerlikler bulunduğu söylenebilir. Demokratik tutum içerisinde hareket eden bireyler kendilerini özgürce ifade etme, eleştirel düşünce yapısına sahip ve ortak hareket etme bilincine sahiptir. Öğrenci kulüp etkinlikleri de öğrencilere iş birliği içinde hareket etme, kendi özelliklerinin farkına varma ve toplumsal ilişkilerde saygılı olma gibi katkılar sağlar. Verilen teorik bilgiler ve ampirik araştırma bulgularından hareketle araştırmanın problem sorusu “Üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerinin etkililiği arasında anlamlı ilişki var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerinin etkililiği arasında anlamlı ilişki olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1-Üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerinin etkililiği ne düzeydedir?

2- Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri; cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim gördükleri fakültelere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

3- Üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri; cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim gördükleri fakültelere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

4- Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri ile üniversite öğrenci kulüplerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Öğrenci kulübü, okullarda sınıf dışı eğitim faaliyetlerinin bir kısmının gerçekleşmesi için ortak ilgileri bulunan istekli öğrenciler tarafından kurulan ve öğrenci başkanları tarafından yönetilen eğitsel kuruluştur (Özer ve Dönmez, 2007). Eğitim kurumlarında öğretimin yanında öğrencilere, demokratik tutum gelişimi, toplumsal sorumluluk, ekip olarak çalışma, eşitlik ve çevre ile olumlu ilişkiler kurma gibi beceriler kazandırılır. Bu kapsamda öğrencilerin, okul ve toplumsal hayat içerisinde başarılı olabilmesi ve köprü kurabilmesi için çeşitli sosyal kulüp etkinliklerine ihtiyaç duyulmaktadır (Eroğlu, 2008). Kulüp çalışmaları beklenen şekilde yapıldığı takdirde, kendini bilen, planlı çalışma alışkanlığı olan, iletişimi yüksek, saygılı, hoşgörü yeteneği gelişmiş, sorumluluk duygusuna sahip toplumsal ilişkilerde ölçülü öğrenciler yetişecektir (Apaydınlı ve Şentürk, 2012). Öğrenci kulüp etkinlikleri, liderlik becerisinin gelişimine olanak sağladığı gibi eğitim kurumu ve toplum ilişkilerini de güçlendirmektedir. Bireylerin özgüven ve ahlaki gelişimlerine olumlu katkı sağlaması, kendilerini özgürce ifade etmesiyle birlikte boş vakitlerinin de nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda yol gösterir (Köse, 2013).

Öğrenci kulüpleri ile öğrenciler hem eğitim öğretim süreçlerinde hem de bireysel anlamda kendilerini geliştirme fırsatı bulurlar. Toplumsal düzen içerisinde gerekli kuralları kanıksama, yardımseverlik ve birlikte hareket etme gibi durumlara alışkanlık sağlarlar (Karşlı, 2006). Demokratik değerler içerisinde yer alan ortak karar alma becerisi, kulüplerin yönetiminde söz sahibi olan öğrencilerin birlikte hareket etmesi noktasında kulüp etkinliklerine katılımı önemli kılmaktadır. Öğrencilerin demokratik tutum seviyeleri kulüp yönetiminde adaletin sağlanması, fikirlerin özgürce dile

getirilmesi, üyeler ve etkinliklere katılım sağlayan öğrenciler arasında hoşgörünün oluşması ve öğrencilerin kendilerinin farkına varması noktasında önem taşımaktadır.

Bu anlamda farklı eğitim kademesinde öğrenim gören öğrencilerin demokratik tutumlarını (Evcimik, 2009; Türkbay, 2005; Aydoğmuş, 2018; Ergenç, 2019; Kara, 2019; Kayhan, 2020; Şahiner, 2008; Güven, 2005) ve öğrenci kulüplerine (Akar ve Nayir, 2016; Göğebakan, 2016; Yalçın, 2014; Eminoğlu, 2011; Oral, 2021; Birtürk, 2015; Yiğit, 2015) yönelik görüşlerini inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır. Ancak özellikle Türkiye’de üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerinin etkililiği arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın üniversite düzeyinde öğrenim gören gençlerin demokratik tutumlarının ve öğrenci kulüplerinin gelişimine katkı sağlayacağı söylenebilir. Ayrıca bu fakülte, sınıf ve cinsiyet bazlı değişkenlerine göre demokratik tutumların, öğrencilerin ders dışı etkinliklerine etkisi belirlenerek eğitim kurumlarının farkındalığının artmasına katkıda bulunabilir.

1.4. Varsayımlar

Ölçek sorularına yönelik olarak verilmiş bütün cevaplar araştırmaya katılım sağlayan üniversite öğrencilerinin gerçek görüşlerini yansıttığı varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma 2020-2021 akademik yılında İstanbul’da bulunan bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrencileri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Öğrenci Kulüpleri: Öğrencilerin, öğrenim hayatları içerisinde sosyal, kültürel ve bilimsel alanda eğitim kurumları içinde veya dışında çeşitli faaliyetler gerçekleştirmelerini sağlamak amacı ile oluşturulmuş gruplardır (Arseven, 1986: 17).

Demokrasi: Toplum içerisinde bireylerin hak ve özgürlüklerini karşılıklı olarak güvence altına alan hayat biçimidir (Uluğ, 1998: 5).

Ders Dışı Etkinlik: Öğrencilerin eğitim öğretim süreci içinde öğrendiklerini pekiştirerek bu öğrendiklerini yaşam ile ilişkilendirmeye dönük etkinliklerdir (Varış, 1988: 17-24).

Sosyal Etkinlik: Öğrencilere, içerisinde buldukları topluma uygun sosyal beceriler kazandırmayı hedefleyen faaliyetleridir (Barış, 2008).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde demokrasi, demokratik tutum, demokrasi ve eğitim, yükseköğretimde öğrenci kulüplerine ait literatüre ve demokratik tutum ile öğrenci kulüpleri ile ilgili yurt içinde yapılan araştırma ve bu araştırmaların sonuçlarına değinilmiştir.

2.1. Demokrasi Kavramı

Demokrasi halkın egemenliğine dayanan siyasal bir sistem yönetim şeklidir. Demokrasi toplumun kendisini oluşturan bireylere dayanmaktadır. Bu şekilde halkın kendisi tarafından yönetilmesi ile yönetici ve yöneten arasında bir bağ kurulmasını sağlar. Ancak demokrasi kavramını sadece bir hükümet şekli olarak yanlış olur. Bu kavram bir yaşam şeklini ifade eden ekonomik, kültürel ve sosyal boyutları ile siyasi felsefe olarak düşünülmelidir (Ertürk, 1981: 170). Demokrasi toplum içerisinde kişilerin karşılıklı olarak hak ve özgürlüklerini güvence içine alan yaşam biçimidir (Uluğ, 1998: 5). Demokrasi buna inanmış ve demokrat bireylerin çoğunluğunu oluşturduğu toplumlara ait rejimdir (Bilgen, 1994: 27). Manevi ve ahlaki özellikleri bünyesinde bulunduran ve topluma ait bir süreci kapsayan demokrasi, toplumun sorunlarının çözümünde bireylerin birlikte hareket etmesini ister. Birlikte plan, program ve çalışma demokrasinin en temel özellikleridir (Oğuzkan, 1982).

Demokrasi olgusunun iyi işlemesi için toplum içerisinde yer alan kurumların bazılarında varlığının olması yeterli değildir. Devlet, okul ve aile birliklerinin birbirlerini desteklemeleri ve eksiklerini tamamlamaları gereklidir (Karakatük, 2001: 20). Tarih içinde demokrasi kavramına karşı birçok farklı bakış açısı gelişmiş olsa bile demokrasinin evrensellik ve bölünmezlik ilkesi kapsamında bütün insanlığa eşit hak tanıdığı ayrıca bu haklarında yasalar ile korunduğunu söylemek mümkündür (Gülmez, 2001: 82).

Sürekli olarak kendini yenileyen ve değişen dünya ile insanoğlunun demokrasi olgusunu anlayış biçimi de değişmiştir. Demokrasi bakıldığında sadece yönetim şekli değil aynı zamanda insanoğlunun birlikte yaşaması için gereken kuralları da içeren ahlaki kavram olarak da ele alınır (Akçay, 2006: 200). Demokrasi yönetim biçiminin, günümüz dünyasında çok kabul edilmiş olmasından dolayı bunun geçmiş tarih

içerisinde böyle olduğu fikrine kapılmak yanıltıcı olacaktır. Demokrasi olgusu, nerede ise 18. yüzyıl sonlarına kadar iyi eğitim görmüş yönetici sınıfında pek kabul edilmemiş ancak 19. yüzyıl içerisinde dünya üzerinde demokrasi rüzgârı esmiş ve bu şekilde demokrasi yönetimi günümüzdeki güçlü konumunu almıştır (Mayo, 1964: 20-21).

Demokrasi kavramını bir yönetim şekli olarak benimsemenin yanında, demokrasinin onu kabul eden toplumun yaşam biçimi yansıtan siyasal, kültürel ve sosyo-ekonomik bir felsefe getirdiği gerçeği kabul edilmelidir. Ancak bu yaşayış şekli farklı toplumlardan alınarak taklit şeklinde değil, gerçekte özümşenen bir yaşam biçimi olmalıdır. Bir toplum içerisinde demokrasinin sağlıklı bir şekilde işlemesi için ve gelişmesi için halk tarafından demokrasinin bir yaşam şekli ve felsefesi olarak kabul görmesi gerekir. Çünkü demokrasi, kendi yaşam tarzının gerekliliklerini taşımayan insanlar ile oluşturulmak istenildiğinde çok sağlam temellere sahip olmaz. Özet olarak demokrasi, hükümet şekli, yaşam şekli ve felsefesi arasındaki etkileşimlere göre oluşur (Ertürk, 1993: 164-165).

Demokrasi kavramı içerik olarak incelendiği zaman, insan haklarına değer verme, farklı fikirlere saygılı olma, hoşgörü gösterme, eşitlik ve katılım gibi öğeleri içerisinde barındırdığı görülür. Bu özellikler, toplumların demokrasiye önem vermesinin ve yaşamlarının birçok kısmında kullanmalarının temel sebepleridir. Halkın iktidarı ve eşitlik olgusu demokrasinin en temel görevleridir. Bu iki kavramı içerisinde bulunduran bütün yapılarda demokrasi anlayışının uygulandığı ve gelişmeye başladığı görülür. Toplum içerisinde insanlar kendilerine güvende hisseder ve mutluluk düzeyleri yükselir (Büyükkaragöz ve Kesici, 1996: 353-365).

2.1.1. Demokrasinin İlkeleri

Demokrasinin ilkeleri konusunda genel olarak ortak bir karara varılamamıştır (Yıldırım, 1994: 62). Demokrasinin ilkeleri olarak çoğulculuk, katılımcılık ve çoğunluğun yönetme hakkı ön plana çıkmaktadır (Tanilli, 1987).

2.1.1.1. Çoğulculuk

Çoğulculuk; toplum içerisinde birbirlerine denk gelen birden çok alanın, yaşam içerisinde devamını savunur (Ozankaya, 1984: 28). Düşünce özgürlüğü için çoğulcu demokrasi çok uygundur. Düşüncelerin sınıflandırılması, kısıtlanması ve tamamı ile engellenmesi pek mümkün değildir. Hiçbir birey düşüncelerinden ötürü suçlanamaz. Belli sınırlara bağlı kalmak koşulu ile düşünme hakkına sahiptir ve düşünce suçu

yoktur. Rejim, kendisinin tehlikede olduğu zamanlarda ceza uygulanmasına karar verebilir ancak düşünceyi cezalandıramaz. Düşünme ve düşünceyi yayma özgürlüğünün varlığı çoğulcu demokrasi için bir gerekliliktir (Tanilli, 2000:40-42). Çoğulcu demokrasi yapılarında düşünceler, geçici olabileceği gibi gösteri, yürüyüş ve partileşme şeklinde özgürce örgütlenmelidir. Siyasi yaşam bu şekilde örgütlerin içerisinde fikirleri ile kendini göstermelidir (Tanilli, 1987: 15).

2.1.1.2. Katılımcılık

Katılımcılık ilkesi, farklı fikirlerin yer aldığı toplum içerisinde halk tarafından bu düşüncelere sahip olan hangi yapının iktidar olabileceğini belirlemesidir (Gözütok, 1995: 24). Toplumda yer alan bütün bireyler eşit haklara sahiptir. Demokrasi kavramı halkın kendisini yönetme eylemidir. Bunu yapabilmek için halkın kendini yönetmesini istediği grup, kişi veya partileri özgür olarak seçmesi gerekmektedir. Katılımcılık, yöneticilerin halk tarafından seçilmesi sonrası siyasi kesimin alacağı kararlara müdahale edebilme, bazı durumlarda etkileme veya değiştirebilmesidir. Katılımcılıkta, toplum içerisinde yer alan tüm katmanlar kurallara bağlı olarak örgütlenme hakkına sahiptir. Büyük ölçekli seçmenler tarafından oluşan yapılar ülke içerisinde kamuoyu oluşumunda daha aktif rol alır (Demir, 2010: 603).

2.1.1.3 Çoğunluğun Yönetme Hakkı

Demokrasi sisteminde halk karar verme hakkına sahiptir ve siyasi yönetim halk tarafından belirlenir. Halk katılım hakkını kullanarak toplumu yönetecek siyasi grubu seçer. Toplumun çoğunluğu tarafından seçilen parti iktidar olarak devleti yönetim hakkını alır. Azınlık kesimin haklarını temsil eden muhalefet aynı zamanda iktidarı uyarma ve denetleme görevlerini yerine getirir (Tanilli, 1987). Seçim ile yönetim hakkını elinde bulunduran çoğunluk bu yönetim gücünü siyasi partiler ile kullanır. Seçim sonucunda çoğunluk tek bir parti tarafından sağlanmamış ise koalisyon kurulma durumu olabilir. Çoğunluk kesim demokrasinin ilkelerine dikkate alarak açık ve adil bir şekilde karar almak zorundadır. Özgür ortamda tüm bireyler fikirlerini ifade etmelidir. Yargı kurumları ile çoğunluk tarafından alınan kararlar hukuksal açıdan denetime tabi tutulur (Tunç, 2008: 1118).

2.1.2 Demokrasi Türleri

Demokrasi çağımız siyasetinde en popüler terimlerden bir tanesidir. Demokrasi kavramının önüne aldığı farklı ifadeler ile tanımlanan birçok türü bulunmaktadır.

Demokrasi türlerinin tanımı ise kendi yaklaşımına yönelik ifadeler ileri açıklanır. Temel olarak kökünde seçime ve yönetilen halkın karar alma sürecine katılımına dayanan demokrasi kavramında vatandaşların elinden alınamayacağı temel haklar bulunur. Demokrasi, egemenlik haklarının kullanım biçimi olarak bakıldığında, doğrudan demokrasi, temsili demokrasi ve yarı doğrudan demokrasi olmak üzere üç kısım olarak incelenir. Demokrasi türleri kendi arasında ayrılırken dikkat edilmesi gereken en önemli kriter halkın egemenlik anlayışını kendisi mi, temsilciler aracılığı ile mi yoksa her iki şekilde mi kullanacağı kısmının belirlenmesidir (Gözler, 2004: 112-126).

2.1.2.1 Doğrudan Demokrasi

Halkın egemenlik haklarını doğrudan şekilde kullanabildiği demokrasi şeklidir ve halkın yönetime oylama yolu ile katılım sağlayarak karar alması olarak tanımlanır. Kamu alanında ana kararların alınması, kanunların yapılması ve siyasi anlamda kuralların belirlenmesinde halk egemenlik yetkisini temsilci kullanmadan kendisi doğrudan kullanır (Demir ve Acar, 2005: 106). Doğrudan demokrasi içerisinde devlet adına kararlar halk tarafından bizzat alınmaktadır. Bu demokrasi türü ideal demokrasi için en yakın olarak görülmektedir. Ancak gelişen ve artan nüfus ile pratik olarak uygulanması pek mümkün olmamaktadır (Gözler, 2004: 115-116). Doğrudan demokrasi nitelikleri bakımından üstün olarak göze çarpar. Buna karşın seçilmiş organlara ait yetkilerin fazla olması, oylama sistemlerin el kaldırma yöntemi ile gerçekleşmesi ve toplantıların oldukça kısa sürmesi bu niteliklerin değerini düşürmektedir (Gözübüyük, 2010: 76).

2.1.2.2. Yarı Doğrudan Demokrasi

Egemenliğin kullanılması kısmında temsilciler ve halk arasında bir paylaşımın yapıldığı demokrasi türüdür. Yarı doğrudan demokrasi şekli, egemenlik anlayışını halkın kendisi tarafından seçilen temsilcilere bırakılmış olması nedeni ile temsili demokrasi anlayışına, seçim, dilekçe hakkı gibi araçlarla seçmenlerin egemenlik anlayışını doğrudan kullanmaları bakımından doğrudan demokrasiye benzemektedir. Bu açıdan bakıldığında yarı doğrudan demokrasi anlayışı, doğrudan ve temsili demokrasinin birleşimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yarı doğrudan demokraside halk vetosu, referandum, temsilcilerin azli ve halk teşebbüsü yolları ile halk egemenliğe katılmaktadır (Gözler, 2004: 120-124). Halk oylaması işleminde, yasama

konusu için halkın oyu önem taşır. Halk vetosu ise halkın belli bir süre içerisinde kendiliğinden harekete geçerek yasama organı tarafından oluşturulan bir yasanın oylanmasını sağlaması işlemidir. Bir konuda yasa çıkarılması veya değişikliğe gidilmesi amacı ile yasama organından talepten bulunulması için halk tarafından toplanan belirli sayıda imza ise halk girişimini ifade eder (Gözübüyük, 2010: 77).

2.1.2.2. Temsili Demokrasi

Milletin sahip olduğu egemenlik anlayışının, milletin seçtiği temsilci yolu ile kullanılmasını ifade eder. Bu demokrasi türünde en önemli araç seçimdir. Temsilci ile seçmen arasındaki bağ genellikle seçimlerde kurulsun da dilekçe hakkı ile de halkın katılımı sağlanır. Temsili demokrasi milletin egemenlik anlayışına dayanmaktadır. Temsilci sadece seçildiği bölge ile sınırlı değildir ve milletin tamamını temsil eder. Halk tarafından seçilen temsilciler bu durumdan dolayı millete karşı sorumludur (Tunç, 2008: 1117). Temsili demokrasi sisteminde egemenlik anlayışı milleti temsil eden anayasal sistemlere verilmiştir. Genel seçim ile başa gelen temsilciler halkın adına egemenlik sistemini kullanır. Temsilci, düzenli bir şekilde yapılan seçimlerde, halk tarafından özgür olarak seçilen kişi veya kurullardan meydana gelir. Temsilciler tarafından yapılan denetim ve karar süreçlerine halkın katılma hakkı bulunmaktadır (Nohutçu, 2011: 466).

2.2. Demokrasi ve Eğitim

Toplumlar, çağdaş uygarlık seviyesine ulaşabilmek için bilimsel anlamda nitelik sahibi insan gücü yetiştirme konusu üzerinde durmalıdır. Eğitimin temel amacı kişilerin sahip olduğu yeteneklerini geliştirerek ekonomik, siyasal ve toplumsal alanlarda kullanması için işlev kazandırmaktır (Gözütok, 1995: 18). Bireyler yaşamları içerisinde demokrasi kavramını yaşatmak için sürekli eğitime ihtiyacı bulunmaktadır. Demokratik eğitim kavramı içerisinde toplumsal düzen ile eğitimin demokratikleşmesi sağlanır. Eğitim süreci alanında yaşanan gelişmeler demokrasi kavramının kalıcılığı açısından önem taşır. Sürecin devamı öğrencilere sorumluluk verilmesi ve ilgi alanlarının üzerinde durulması ile sağlanır (Huntington, 1991). Eğitim süreçleri içerisinde demokrasi kavramı çok değerli bir yere sahiptir. Demokrasinin geliştiği toplumlar genel olarak demokratik eğitim üzerinde duran ve buna değer veren yapılardan çıkmaktadır. Bununla birlikte demokrasi değerlerini gelecek kuşaklara aktarma işlemi de sadece eğitim yolu ile yapılabilir (Yeşil, 2002: 41-42). Özgürlük

düşüncesinin geliştiği demokratik alanlarda hayal gücü kendine gelişme imkânı bulmaktadır. Bireyler tarafından yapılan işlemlere bu alanlarda değer verilir ve çalışmalarının gelişimi için daha uygun bir ortam sağlanır. Bu şekilde ortaya çıkan verimde otomatik olarak artmaktadır.

Demokrasi ve eğitim olgularının birleşmesi ile demokratik eğitim değeri oluşmaktadır. Demokratik eğitim içerisinde temel işlevler, özgür düşünce yapısına sahip katılım oranı yüksek bireylerin yetişmesini sağlamak ve bu sayede demokratik devlet yapısının kaynağını güçlendirmek olarak söylenebilir (Başaran, 1996: 119). Eğitim ve demokrasi kendi aralarında etkileşimi çok güçlü olan bir ilişki ile bağlantılıdır. Bu kavramlar birbirlerinin eksiklerini tamamlayan özellikler taşır. Demokrasinin, toplum içerisinde tüm bireyler tarafından benimsenmiş olması ve gelişerek devam etmesi noktasında eğitimin önemi yadsınamaz. Bunlara ek olarak demokrasi, eğitim alanında kalitenin ortaya konulması için önemli bir ön koşul olarak göze çarpmaktadır (Yeşil, 2002). Demokrasi ilkesinin ulaşmaya çalıştığı bazı amaçlar bulunmaktadır. Bunlar; siyasi toplum oluşturma yolunda örnek davranışları ortaya çıkarma ve bunları yaşam şekli olarak uygulama olarak ifade edilebilir. Demokrasinin bu amaçlarına yaklaşan toplumların bu durumu eğitim sayesinde yaptıkları göz ardı edilmemelidir (Samancı ve Yıldırım, 2015). Eğitim, özgür toplumlar içerisinde demokratik yaşam bilincinin gelişimini sağlar ve bütün bireylerin kendilerine özgü düşünceleri ile hareket etmesine katkıda bulunur. İnsanoğlunun demokratik yaşam biçimine uyum göstermesi, demokratik yaşam kültürünün toplum içerisinde yer almasını sağlar. Bu açıdan bakıldığında eğitim topluma yön göstererek siyasi anlanma gelişime katkı sunmaktadır (Türkoğlu, 1996).

2.3. Demokratik Tutum

Günümüzde demokrasi eğitimi birçok ülkede etkin biçimde uygulanmaya çalışılır. Etkin ve istikrarlı özellikler gösteren bir demokrasi geliştirmek için eğitim kurumlarının genç nesillere demokrasi ilke ve değerlerini öğretmek zorundadır. Demokratik değerler ve yaşam biçimi eğitim kurumlarının en temel amaçları arasında yer almaktadır (Davis, 2003). Eğitim programlarının demokratik özellikte olması demokratik yaşam kültürünün gelişmesi için bir gerekliliktir. En temel eğitim kurumlarından başlayarak yükseköğretime kadar her seviyede bireylere tartışma, eleştirel anlamda düşünme ve sorgulama becerileri kazandırılmalıdır (Garrison, 2003).

Öğretmen, öğrenci üzerinde demokrasi algısının güçlenmesini sağlamalı ve ahlaki değerlerin öğrenciler tarafından benimsenmesi konusunda yol göstermelidir. Öğretmen, demokrasi ilkelerine değer verdiğini sadece sözleri ile değil ayrıca çalışmaları ile de göstermeli ve demokrasi kavramının en önemli destekçisi olmalıdır. Başarılı bir eğitimci öğrencilerin demokratik özelliklerini geliştirmeli ve bunun için gerekli ortamı oluşturmmalıdır (Oğuzkan, 1982: 57-58).

Demokrasi eğitimini geliştirilmesi için plan-program çerçevesinde hazırlanmış bir eğitim sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. İlköğretimden başlayarak yükseköğretime kadar aşamalı ve program dahilinde eğitim kurumlarının tamamında demokrasi olgusu üzerinde durulmalıdır. Nitelikli ve kapsamı geniş bir eğitim sunmak için demokrasi konusu üzerinden detaylı araştırmalar yapılmalıdır. Bu araştırmalar olduğu zaman ülke içerisinde verilen demokrasi eğitiminin içeriği tespit edilebilir. Ülkemizde demokratik tutum alanında yapılan araştırmaların sayısı dikkat çekmektedir. Bu çalışmalar demokrasi kültürünün henüz tam anlamı ile yerleşmediği bir toplum içerisinde olumlu bir durum olarak söylenebilir (Çankaya ve Seçkin, 2004).

Demokratik tutum davranışı, insanlarda kendiliğinden meydana gelen bir durum değildir. Bu özellik insanlar tarafından sonradan kazanıldığı gibi gelişime de oldukça açık bir süreçtir. Bireyler karşılıklarına çıkan durum karşısından demokratik değerlere bağlı kalarak birtakım davranışlarda bulunurlar. Bu davranışların ortaya çıkması için ilk adım aile içinde elde edilen kazanımlardır. Demokratik tutuma yönelik davranışların bireylere daha çok kazandırılması için demokratik ilkelerin içselleştirilmesi önem taşımaktadır. Ayrıca içerisinde yaşanan ortamında demokratik değerlere sahip olması gerekmektedir. Bireylerin demokrasi eğitimi almış olması bu değerlere sahip olmak ve geliştirmek için çok önemlidir. Sağlam bir kişilik oluşması da gene demokratik bir eğitimin alınmış olmasına bağlıdır (Koç, 2008).

Öğrenciler, demokratik ortama sahip sınıf yapıları içinde duygu ve düşüncelerini kendi akranlarıyla özgür bir şekilde paylaşabilmelidir. Bu şekilde akranlarıyla beraber karşılaştıkları olaylara karşı ortaya koydukları davranışları demokratik tutum değerlerine uygun olacaktır. Diğer açıdan da öğrenciler kendilerinde bulunan demokratik algıları ile akranlarında olanlar arasında bir karşılaştırma yapma fırsatı elde eder (Aydın, 2008).

2.4. Eğitim ve Öğretim Süreci

Eğitim, bireyin doğumu ile başlayan bir süreçtir; çevre, okul ve aile etkisi ile hayat boyu sürer. Eğitim bir taraftan kişinin gelişimine katkı sağlarken, diğer taraftan hayatın içerisindeki süreçlere hazırlar. Bu süreçler bireyin yaşantıları neticesinde ortaya çıkar. Geniş manada bakıldığında, bireylerin standartlarını yükseltmesinde, inançlarını şekillendirmesinde ve sosyal yaşamına yön verecek değerler kazanmasında etken olan süreçleri ifade eder (Önder, 1986: 20).

Bu süreçleri tam manası ile atlatan bireyler, elde ettiği bilgi birikimi, yetenek ve tutumları ile kişisel anlamda gelişimine katkı sağlar. Bu şekilde insan sahip olduğu performansı ile ortaya çıkardığı performansı arasında açığı kapatabilir. Bu şekilde bireysel bütünlüğe varmasının yolu açılır. Eğitim sonucunda davranışlarda farklılık görülmeli ve bu değişiklik eğitimin ana amacına yönelik olmalıdır. Eğitim, kişinin davranışlarında yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istenen değişimleri ortaya çıkarmasını sağlar (Güven, 2019: 2).

Eğitim insanlık tüm tarih boyunca kültürel, toplumsal ve ekonomik gelişmelerin bir gerekliliği olarak önemini korumuştur. Öğretim süreci, bireyi bazı amaçlar doğrultusunda yetiştirmeyi hedefleyen eğitimin, kurum içerisinde ve bir eğitmen rehberliğinde bir plan ve programa dayandırılarak sürdürülen boyutu oluşturur. Eğitmen ve öğrenci başta olmak üzere birçok öğeyi içinde barındıran karmaşık aynı zamanda dinamik bir yapıya sahiptir. Öğretimi meydana getiren her bir parçanın kendine has bir özelliğe sahip olması karmaşık yapısının nedenidir. Öğretim sürecinin sonucunda da bireyin duygu, düşünce, hal ve davranışlarında istenilen değişikliklerin olması beklenir. Öğretim, öğrencilerin bireysel gelişimlerine katkı sağlayan bir özelliğe sahiptir. Öğretim, içsel bir ürün ve süreç olarak öğrenme olgusuna destek veren aynı zamanda dışsal olayları planlayarak bunların uygulanması ve değerlendirilmesini sağlar (Senemoğlu, 1997:399). Öğretim aracılığı ile eğitimin ana amaçları gerçekleştirilir. Eğitimin hedeflerine göre belirlenen içerik, öğretim sistemi ile öğrencilere aktarılır. Toplumların içyapısı ve kaynakları bakımından karmaşık hale gelmesi, kurumsal anlamda ve sistematik olarak eğitim-öğretime olan ihtiyacı artırır (Dewey, 2004).

Tarih boyunca değeri bilinen bir süreç olan eğitim, gelişmiş kurumlarda, bireylerin mutluluğu ve başarımını bakımından artan bir öneme sahiptir. Bireylerin

performanslarını yükseltmesini ve davranışlarını geliştirmesini amaçlayan kurumlar eğitime ayırdıkları kaynakları gün geçtikçe yükseltmektedir. Eğitim kişinin sahip olduğu sabit algıları kırmasına, sınırlarının ötesine ulaşmasına, bilerek düşünmesi ve anlamasına ayrıca hayata daha geniş bir çerçeveden bakmasına imkân tanır. Aktif olarak değişme gösteren ve kendisini geliştiren bir ortamda sistemlerin yanında kişiler ve kurumlarda kendilerini değiştirmek ve yenilemek durumundadır (Fettahoğlu, 2005: 7). İçinde yaşanılan çağda ve gelecek nesillerde, bireylerin kendilerini yaşam içerisindeki gelişmelere karşı ayakta tutmak için eğitimden destek alması şarttır. Ülkelerin muasır medeniyetler seviyesine ulaşması, teknolojik ve bilimsel alanda üst noktalara gelmesi ve refah seviyesini ileri düzeye getirmesi için eğitim çok önemli bir etkidir. Bu nedenle çağımızda ülkeler ileri eğitim çalışmaları ile nitelikli birey yetiştirmeyi amaçlamaktadırlar.

2.4.1. Yükseköğretimde Eğitim

Yükseköğretimin temel yapı taşı meydana getiren kurumlar üniversitelerdir. Bunun en önemli nedeni ise diğer yükseköğretim birimlerinin de üniversitelere bağlı şekilde meydana gelmeleridir. Üniversite, kamu tüzel kişiliği ve bilimsel özgürlüğü olan, eğitim faaliyetleri gösteren, akademik danışmanlık ve yayın yapan yükseköğretim kurumu olarak tanımlanır. Üniversiteler toplumun bilinç kazanmasını, zamanın görüşlerinin genişlik kazanmasını, siyasal otoritenin pratik kullanımını ve özel yaşamın ilişkilerini daha zarif hale getirme amaçlarını taşımaktadır (Seidl, Thornton, ve Cluff, 1965: 1170).

Bu şekilde bakıldığında üniversiteler, akademik açıdan yeteneğin, bilimsel bakımdan üstünlüğün ve yönetim tecrübesinin olduğu bir alan olarak belirtilebileceği gibi araştırma alanları ve eğitim-öğretim faaliyetleri bakımından da ifade edilebilir. Üniversiteler ortaya koydukları araştırma ve eğitim faaliyetleri ile evrensel bir yapıya sahiptir. Üniversiteler işlevleri bakımından kitlesel eğitime önem veren üniversiteler ve araştırma alanında yoğunlaşan üniversiteler şeklinde iki kısımda şekillenir. Araştırma üniversiteleri, temelini araştırma üzerine kuran lisansüstü eğitim faaliyetlerinin yoğun olduğu kurumlardır. Bu üniversiteler, lisansüstü programlarda kayıtlı öğrenci sayısı lisans alanında kayıtlı öğrencilere göre oldukça yüksek olmakla birlikte öğretim elemanlarının kişi başına düşen öğrenci sayıları oldukça düşüktür. Öğretim elemanlarının eğitim seviyelerine bakıldığında ise doktora mezunu olanların sayısı ortalamanın çok üstündedir. Kitlesel eğitime önem veren üniversiteler ise

toplum içerisinde öğrenci beklentilerini karşılayan, kısa zamanlı meslek eğitimi ve teknik eğitim veren kurumlar olarak bilinir.

2.5. Yükseköğretim Kurumlarında Ders Dışı Etkinlikler

Öğrencilerin davranışlarında belirgin olarak istendik şekilde değişiklikler ortaya çıkarmak ve öğrencilerin araştırmacı yönlerini geliştirmek için ülkeler eğitim kurumlarına çeşitli yatırımlar yapmaktadır. Belirlenen eğitim politikalarına göre eğitim-öğretim sistemleri planlanmaktadır. Ders dışı etkinlikler, her kategoride eğitim kurumlarında, uygulamada en iyi sonucu elde etmek için eğitimin temel amaçlarına uygun olarak geziler, kısa kurslar, özel günlerin kutlanması, ders dışı bazı etkinlikler, rehberlik faaliyetleri, gezi vb. hizmetler ve işlevleri kapsar (Varış, 1978: 17-24). Ders dışında gerçekleştirilen etkinlikler ile ilgili olarak yapılan araştırmalar, bu faaliyetlerin kurum kültürünün kazanılmasına, akademik alanda başarıya, öğrencilerin liderlik özelliklerinin ortaya çıkarılmasına, ahlaki açıdan gelişime ve boş zamanların daha yararlı kullanılmasına olumlu etkide bulunduğunu göstermektedir (Köse, 2003: 205-206).

Öğrenciler ders dışı etkinliklerde; öğretme, tanıma, yönlendirme, sevdirmeye ve uygulama özelliklerinin tümünü veya bazılarını yerine getirmesi açısından eğitim kurumları önemli bir noktada yer almaktadır. Her kurum, kendi imkanları doğrultusunda, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme eğitimlerini, ders dışı faaliyetler ile gerçekleştirecek güçte olmalıdır (Karaküçük, 2008: 150-151). Eğitim kurumlarında dersler öğretim programı ve öğrencilerin beklentilerine göre yapılırsa da bunun ulaşamadığı alanlar olabilir. Bu kısımlara ulaşmak ve öğrencilerin mesleki kişilik gelişimlerinde etkili olacak bilgi ve becerilerin kazandırılmasında ders dışı faaliyetler önemli bir yer tutar (Binbaşoğlu, 1986: 28).

Eğitim-öğretim süreçlerinin temel amacı, öğrencilerin yeteneklerinin ve yapabileceklerinin farkına varmasını sağlamak ve bunun gelişimine destek olmaktır. Dersler bu amacın sadece belli bir kısmının gerçekleşmesini sağlar. Bu sürecin tam anlamıyla sağlanması için öğrencilerin farklı etkinliklerle yaşantı yolu ile deneyim kazanması gerekir. Bu yaşantı kazanımları derslerin ulaşamadığı noktalara dokunarak kişinin gelişimine destek olacaktır. Bu nedenden dolayı eğitim süreçlerinin yanında ders dışı etkinliklere hak ettiği değeri göstermek gerekir (Binbaşoğlu, 1983: 208).

Bireysel olarak farklılıklara sahip sınıflarda, her bir öğrencinin kendini geliştirmesi için uygun şartlar sağlanamayabilir. Eğitim programları bu kişisel farklılıklara göre hazırlansa da öğrenci sayıları ve ders süresi gibi etkenler gelişimin tam anlamı ile olmasına engel olmaktadır. Öğrencilerin eğitimin merkezinde olduğu günümüzde, ders dışında eğitim etkinliklerine olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Ders dışı etkinliklerin genel amaçları incelendiğinde, eğitim sürecinin sağladığı birçok amacı karşıladığı görülür. Eğitim ile karşılaştırıldığında amaçlar açısından pek fark bulunmaz iken, kullanılan yöntem ve araçlar bakımından farklılık bulunur. Ders dışı etkinliklerin bazı temel amaçları aşağıdaki şekilde sıralanabilir,

- Öğrencilerin, topluma ait değerler ile ilgili temel bilgi ve alışkanlıkları kazanmasına yardımcı bulunmak,
- Öğrencilerin, ilgili oldukları alanlara yönelik çalışmalarını tek başına veya grup halinde gerçekleştirmesini sağlamak,
- Öğrencilerin, sorumluluklarının bilincinde olmasını sağlaması ve bunu geliştirmelerine olanak sunması,
- Öğrencilere, hak ve hukuk duygusu aşılacak bununla birlikte demokratik ilkeleri benimsemesine katkıda bulunmak,
- Öğrencilerin beden sağlığı ve ruhsal yapısının istendik yönde gelişimine yardımcı bulunmak,
- Öğrencileri toplumun hizmetine olan uygulamalara yöneltmesi ve bu işleri gerçekleştirmesini sağlamak,
- Öğrencilerin yeteneklerini keşfetme ve geliştirmesini sağlaması bununla beraber geleceğine yönelik olarak meslek seçimlerine etki etmesi,
- Öğrencilerin temelde özünü kavramasını ve kendilerini buna göre şekillendirmesine olanak sunması (Binbaşoğlu, 1986: 30).

Ders dışında faaliyetlerin farklılığı ve kalitesi, kurumun sahip olduğu imkanlar ile doğrudan ilgilidir. Gerek maddi açıdan ve gerekse fiziksel anlamda daha iyi koşullara sahip olan kurumlarda, farklı yeteneklere, ilgi alanlarına ve beklentilere sahip öğrencilerin ders dışında okulda vakit geçirmelerini sağlamak daha kolaydır. Özellikle birçok farklı etkinliğin yapıldığı eğitim kurumlarında öğrencilerin katılım oranlarının da yüksek olması gayet doğal olacaktır. Bu katılımı hedeflenen yarara ulaşmak için

okulun sadece maddi kaynak sağlaması yeterli olamayabilir, öğrencilerin ilgisini çekecek etkinlikler düzenlenmesi ve bütün öğrencilerin katılması için özendirilmelidir (Finn, 1989: 119).

2.6. Yükseköğretim Kurumlarından Öğrenci Kulüpleri

Öğrenci kulüpleri, yükseköğretimde eğitim-öğretim süreçlerinin ana amaçlarından bazılarını gerçekleştirmek için belirli konularda, ders saatlerinin dışında, eğitsel faaliyetler planlayan ve uygulayan, öğrenciler tarafından oluşan ve seçilmiş öğrencilerin yönettiği kümelerdir. Kulüp ile ilgili çalışmaların koordinasyon ve uygulama süreçleri başkan ve üyelerden oluşan öğrenciler tarafından yürütülür. Kulüpler başkanlarını seçme, faaliyetleri planlama ve uygulama gibi süreçlerde özerktir (Başaran, 2006: 339). Yükseköğretim Kurumunun belirlediği kriterler çerçevesinde üniversitelerin rektörlük makamına bağlı SKS (Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Daire Başkanlığı) birimleri tarafından yönlendirilen öğrenci kulüpleri bilimsel, kültürel ve sanatsal etkinlikler düzenler ve öğrencilerin bu etkinliklere katılımı sağlanır. Bu etkinlikler neticesinde öğrenciler boş zamanlarında yeteneklerinin farkına varır ve kendilerini geliştirirler.

Öğrencilerin yetenekleri ve ilgili oldukları alanlara göre üye oldukları kulüpler, Yükseköğretim Kurumu tarafından belirlenen esaslara göre faaliyet gösterir. SKS birimi öğrencilerin sağlık, kültür ve spor alanında belirli ihtiyaçlarını karşılamaktan sorumludur. Öğrenci kulüpleri Yükseköğretim Kurumu tarafından yayınlanmış olan Yükseköğretim Kanununda yer alan 16. maddeye istinaden kurulur. Üniversitelerin tek amaçlarının mesleki yeterlilik kazanmış bireyler yetiştiren kurumlar olmaması bu özelliklerine ek olarak öğrencilerin topluma ait sosyal yönlerini geliştirerek, bireylere birbirinden farklı konular için uygulama becerisi kazandırması önemli bir husus olarak dikkat çeker. Bu anlamda çok çeşitli alanlara yönelik öğrenci kulüplerinin kurulmuş olması, üniversitelerin amaçlarına yönelik olarak hizmetleri açısından önemlidir.

Bireyler birbirleri ile kurdukları ilişkiler sayesinde bazı karakteristik özelliklerini keşfeder. Öğrenci kulüpleri bünyesinde öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin yanında kişilikleri ve sosyal ilişkileri de gelişme fırsatı bulur (Özarpınar, 2009). 1981 Yükseköğretim Kanunu'nda belirtilen yükseköğretim amaçları incelendiğinde, insan haklarına özen gösteren, bilimsel çerçevede düşünce yapısına sahip, insan hakları-

demokrasi bilinci taşıyan öğrencilerin yetiştirilmesi ve herhangi bir mesleğe ait temel bilgiler ve becerileri kazanmak temel hedeftir (Yükseköğretim Kanunu, 1981).

Yükseköğretim kanununda üzerinde durulduğu gibi bireylerin yeteneklerinin doğrultusunda toplumsal ortamlarda yer alması ve sorumluluk bilincini taşıması öngörülmektedir. Bu kapsamda üniversitelerde önemli bir yer tutan öğrenci kulüplerinin amaçları açısından yükseköğretim ile aynı düşünce yapısında olduğu söylenebilir. Öğrenci kulüpleri için ders dışında gerçekleştirilecek faaliyetlerin uygulama alanları olarak bakılabilir. Kulüpler, ders dışı etkinliklerin belirlenerek, planlandığı ve uygulamaya geçirildiği yerler olarak dikkat çeker. Öğrencilerin özverili çalışmaları ile kulüp etkinlikleri düzenli bir şekilde amacına uygun olarak gerçekleştirilir. Bu şekilde eğitim süreçlerinden alınacak verim en üst seviyeye ulaşır.

Eğitim kurumu içerisinde bir toplum duygusu oluşturmak için iş birliği yapmanın önemli rolü bulunur. Üniversite öğrenci kulüplerine bu birlikteliğin sağlanmasında büyük rol düşer. Öğrencilerin amaçları ve hedefleri içselleştirmesinde kulüp faaliyetlerinin katkısı yadsınmaz. Öğrenci kulüplerinde gerçekleştirilen etkinlikler, öğrencilere boş zamanının değerlendirilmesi becerisini kazandırır. Kulüp çalışmalarının başarı kazanması için üzerinde dikkatle durulması gereken bazı hususlar bulunmaktadır. İlk olarak eğitim programları içerisinde bu çalışmalar yer almalı ve yeterince zaman ayrılmalıdır. Belirlenen bu saat dilimlerinde kulüp etkinlikleri aksatılmadan gerçekleştirilmelidir. Bu öğrenci çalışmalarının yapılması için fiziki ortamların yeterince donanımlı olması verimlilik üzerinde önemli bir etkidir. Ders dışında gerçekleştirilen etkinliklerin sonuçları üzerinde yorum getirmek için öncelikle bu etkinliklerin belli bir seviyede yapılmış olması gerekir. Bu nedenle temel koşulların asgari düzeyde sağlanmış olması gerekir.

Öğrenci kulüpleri tarafından gerçekleştirilen faaliyetler, üniversitelerin gelişimine katkıda bulunabilir. Üniversitenin toplum ile kuracağı etkileşim bu faaliyetlerin pozitif sonuçlar ortaya çıkarmasında önemli bir yer tutar. Öğrenci kulüplerinin oluşum aşamasında öğrenciler bir arada olarak iş paylaşımı yapmalı ve fikir birliği sağlamalıdır. Bu şekilde öğrenciler sosyal bir ortam meydana getirmiş olur. Kulüp etkinliklerine katılımda önemli bir husus gönüllülük esasına dayalı olmasıdır. Bu etkinlikler, öğrencilerin zorunlu derslerin dışında tamamen kendi istekleri doğrultusunda katıldıkları faaliyetlerdir (Karaküçük, 2008: 150). Kulüplerde, genellikle ders dışı etkinlikler yapıldığı için öğrencilerin ilgi duyduğu kulübe sevecek

üye olması beklenilir. Ancak bu etkinliklere katılım sağlamayan öğrencilerin, eğitsel çalışmalara katılmasının teşvik edilmeyeceği anlamı çıkarılamaz. Aksi gibi öğrenci kulüpleri öğrencilerin sosyalleşme konusunda yaşadığı sorunları azaltma konusunda önemli eğitim fırsatıdır (Başaran, 2006: 102-103).

2.6.1. Öğrenci Kulüplerinin Amacı ve Önemi

Öğrenci kulüpleri, bireylerin kendini tanıması, içerisinde yaşadığı topluma uyum sağlayan ve yararlı bir insan olmasını hedefler. Kulüpler genel olarak öğrencilerin benlik kavramlarını geliştirmesine olanak sağlar. Eğitimin kalitesinin yükselmesi için öğrencileri sadece zihinsel becerileri ile tanımak yeterli olmaz. Öğrencilerin duyuşsal özelliklerini de kavramak gerekir. Bu noktada öğrenci kulüpleri bireylerin duyuşsal özellikleri ön plana çıkararak yeteneklerinin gelişmesini amaçlar (Arseven, 1986: 17).

Öğrenci kulüpleri, öğrencilerin ders içerisinde ve okulun genel düzeninde bireysel olarak gelişimine fırsat vererek onlara karşılıklı ilişkilerinde destek sağlar. Bununla beraber yardımseverlik duygusunu geliştirir, toplumsal yaşama ait kuralları benimseme ve ekonomik yapının gerektirdiği iş bölümü ve beraber çalışma düzenine alıştıtır (Karşlı, 2006: 44). Öğrenci kulüp etkinliklerinin bireylere kazandırması beklenen davranışlar olarak, kendi fikirlerini başkalarına anlatma konusunda sorun yaşamama, iş birliği konusunda yetenekli olma, dinleme özelliğinin gelişmiş olması, bireysel girişimlerde bulunma ve olumlu sonuçlar alma, grup olarak belirlenen görevleri tamamlama ve toplumsal projelere katılım sağlamadır (Özgüven, 2001: 250). Ders dışı faaliyetlerin amaçları, onun taşıdığı eğitsel değer ile ilişkilendirilir. Bu değer kavramı eğitim bilimciler tarafından üç alanda toplanmıştır. Bunlar, eğitim öğretim programlarında mevcut yetersizlikleri gidermek, öğrencilerin ruhsal ihtiyaçlarını karşılamak ve toplumsal sorunlar üzerinde yaşayarak öğrenmektir (Binbaşıoğlu, 2000: 11). Öğrenci kulüplerinde öğrenciler kendileri tarafından seçilen yönetim kurulu sayesinde içtüzüğe uyacak şekilde etkinliklerde bulunurlar. Bu etkinlikler sayesinde öğrencilerin yetenekleri gelişme imkânı bulur. Ayrıca planlı çalışma, zamanı doğru kullanma ve kendilerini ifade etme konusunda kazanım edinir.

Günümüzde sosyal etkinlikler eğitim programlarının önemli bir kısmını kapsar. Ancak bu faaliyetler müfredat içinde yer almaması nedeni ile birçok öğretmenin ve denetçinin dikkatini çekmez veya pek önemsenmez. Oysa eğitim kurumları yalnız müfredat programlarının uygulandığı alanlar değildir. Öğretim programlarının sunması gereken

temel amaçlardan bir tanesi de ders içerisinde veya ders dışı alanlarda bireyin yaşam içerisinde öğrenmesini gerçekleştirecek uygun ortamı eğitimcilerle sunmasıdır (Güneş, 2013: 41). Öğrenci kulüp etkinlikleri, bireylerin kendilerini ifade etmelerini sağlayan ve yeni beceriler kazarak bunu geliştirdikleri güvenli ortamlardır. Uzun bir süreç olarak düşünülecek olursa öğrencinin sosyal gelişimine destek olur aynı zamanda toplumsal hayatın zorluklarına hazırlar. Bu nedenle de eğitim kurumlarında yönetim ve eğiticiler tarafından öğrenci kulüp faaliyetlerinin önemsenmesi gerekir. Öğrencilerin sosyal alanda gelişimleri için kulüp etkinliklerinin amacına uygun bir şekilde gerçekleşmesi çok önemlidir. Öğrenci kulüp faaliyetlerine gerekli önem gösterilirse bireyler; kendilerinin farkında olan, becerilerini geliştiren, boş zamanlarını olumlu kullanan, bireysel ve toplumsal ilişkilerinde saygılı, sorumluluk bilincini sahip olacaklardır. Bunların yanı sıra psikolojik olarak daha sağlıklı gelişim sağlamaları da kulüp etkinliklerinin amacına uygun yapılmasının önemini gösterir. Tüm yapısı ile sağlıklı gelişen birey topluma ait olma ve uyum sağlama konusunda kolaylık yaşar.

2.6.2. Öğrenci Kulüplerinin Genel İlkeleri ve Özellikleri

Öğrenci kulüplerinin en genel işlevlerinden birisi sosyal anlamda gelişmiş, güveni yüksek, deneyim ve bilgisini başkaları ile paylaşan ve iletişim becerisi iyi bireyler yetiştirmektir. Öğrenciler tarafından bu özelliklerin kazanılması için dünyanın birçok yerinde eğitim programları öğrenci kulüp etkinlikleri ile desteklenir (Kiraz, Yurdakul, ve Kiraz, 2002: 22). Öğrenci kulüpleri Türkiye’de çok eski bir uygulama olmamak ile şu temel özelliklere sahip olduğu söylenebilir:

- Öğrenci kulüp etkinliklerine katılımda temel esas gönüllük kavramına dayanır,
- Kulüplerin öğrenci merkezli bir işleve sahiptir,
- Kurumdaki eğitim-öğretim faaliyetleri ile kulüp çalışmaları birbirine karıştırılmaz,
- Öğrencilerin çeşitli alanlarda gelişimleri için birbirinden farklı kulüplerin kurulması teşvik edilir,
- Kulüpler, öğrencilerin uzmanlaşma alanları değil ilgi ve yeteneklerine göre keşfetme olanağı buldukları yerlerdir,
- Öğrencilerin kulüp seçimlerinde bireysel olarak tercihlerine karışılmaz ve saygı gösterilir,
- Eğitim kurumu içerisinde adaptasyonu kolaylaştıran bir yapıya sahiptir,

- Toplumsal yaşama dahil olma ve birlikte hareket etme bilincinin gelişmesine katkı sağlar,
- Yaşamın her alanında farkındalık ve fayda sağlama konusunda pozitif etkileri bulunur (Akkök, 2003: 19-20),

Öğrenci kulüpleri ve toplum hizmetleri çalışmaları içerisinde uyulan temel ilkeler olarak süreklilik, üretkenlik, katılımcılık, gönüllülük, planlı olma ve iş birliği şeklinde sıralanır. Bu çalışmalar, öğrencilerin gelişim düzeylerini belirlemesine, ilgilerini ve becerilerini geliştirmesine, çevresel faktörlere duyarlılık kazanmasına ve genel toplumsal sorunların yerel seviyede çözümüne katkı sağlamasına yardımcı olur. Öğrenci kulüp çalışmalarına, bütün bireylerin toplum yaşamına fayda sağlayacağı düşünülerek katılım sağlanması için çalışılır. Etkinliklerin planlama ve yürütülme aşamalarında çevrenin olanakları göz önüne alınır. Ayrıca resmi ve özel toplumsal kuruluşlar ile görüşülerek imkanlarından faydalanılır. Öğrenci kulüp faaliyetlerine ne kadar çok birey katılım sağlar ise okula bağlılıkları da o derece artacaktır (Özer, Niyazi ve Dönmez, 2007: 309).

Ders dışı etkinliklere katılım öğrencilerin akademik anlamda kazanım sağlamasında doğrudan etkilidir. Etkinliklere katılım sağlamaları, eğitim kurumuna ve derslerine olan bağlılıklarını artırmaktadır (Holloway, 2000). Etkinlikler çoğu zaman ders dışı zamanları içine alacak şekilde planlanarak uygulanır. Planlama daha çok eğitim-öğretim yılının başında çalışılarak kayıt altına alınır ve daha sonraki süreçte uygulama kısmına geçilir. Ancak belirtilen planlar dışında da ara zamanlarda şartların elvermesi durumunda çeşitli planlar eklenebilir. Yurtiçi ve yurtdışında yer alan eğitim kurumlarındaki öğrenciler ile bağlantılı olarak ortak çalışmalar yürütülür. Bütün öğrencilerin kulüp faaliyetlerine katılımı için gerekli fiziki ortam ve şartlar hazır hale getirilir. Öğrenci kulüpleri, taşıdıkları anlam ve önemine göre planlama yaparak uygulamaya geçtiğinde, bireylere kendisinin farkına varmasında ve mutlu olmasında birçok olanak sağlar (Gündüz, 1997).

Öğrenci kulüpleri, bireylere, içerisinde yaşadıkları toplumun değerlerini kavrayan ve uyum sağlayan özellikler katar. Bu durumu sağlamak içinde öğrencilerin kulüp içerisinde veya kulüp dışarısında yer alan birbirinden farklı statü ve özellikte kişiler ile iş birliği yapması gerekir. Sosyal faaliyetler ve öğrenci kulüplerinde gerçekleştirilen etkinlikler sayesinde kişiler sadece kendine yakın hissettiği arkadaşları ile değil bunun dışında kalan diğer öğrenciler ile iletişimi bağını kuvvetlendirir ve iş

birliği yapar. Öğrencilerin iş birliği yapma konusunda kendisini geliştirmesi toplum içinde birlikte yaşama için gereken davranışları kazanmasını sağlar (Kırdar, 2002: 33). Kulüp etkinlikleri, öğrenci kulüplerinin çalışmaları neticesinde belirlenen temel hedefler doğrultusunda süreklilik ilkesine uygun olarak gerçekteştirilir. Aynı zamanda öğrencilerden faaliyetin istenilen amaca uygun olup olmadığı ile ilgili dönütler de alınır. Öğrencilerin beklentileri göz önünde tutulmalı ve onlar ile irtibat halinde kalınarak çalışmalar düzenlenmelidir (Çelik, 2007: 46).

Öğrenciler seçmek istedikleri kulüplere gönüllülük ilkesi doğrultusunda karar vermeli ve bunun dışında görüşlerden etkilenmemelidir. Birey özgür iradesi ile seçtiği kulüplerde yaptığı çalışmalar ve katılım sağladığı etkinliklerden kendini gerçekteştirme noktasında daha çok fayda sağlar. Öğrenci gönüllü olarak yaptığı çalışmalardan daha çok keyif alır ve kendini dinlendirme imkânı bulur (Özenci, 1997: 27). Öğrenci kulüplerinin en değerli işlevlerinden bir tanesi bireyin üretkenliğini geliştirmek olgusudur. Belirli değerleri kavrayan öğrenci bunlara istinaden üretkenliğini ortaya çıkarmak ister (Erden, 2007: 4). Öğrenci kulüpleri bu işlevlerini uygularken bireylere içinde olduğu toplumun değerlerini, tarihi yapısını ve kendisine düşen rolü benimsetir. Bu sayede toplumda üretkenlik algısı gelişen bireylerin sayısı artar (Oğuz, Aktay ve Ayhan 2010: 71). Kulüp etkinlikleri bu ilkeler bazında düşünöldüğu zaman öğrencilere disiplinli olmayı, belirli bir amaca yönelik çalışmalar yapabilmeyi, ekip olarak hareket edebilme yeteneğini, düzenli olarak yardımlaşmayı ve topluma ait bir parça olma bilincini aşılar ve bir bireyde olması gereken özellikleri kazandırır. Topluma ait kültürel değerleri benimseyen birey yeni alışkanlıklar geliştirip, bakış açısını genişletir ve bu şekilde geleneksel kalıplarından kurtulacaktır (Başaran, 2006: 339).

2.6.3. Öğrenci Kulüp Türleri

Üniversite içerisinde akademik hayatı, sosyal-kültürel faaliyetler, sanatsal çalışmalar ve sportif aktiviteler ile çeşitlendirerek renk katan öğrenci kulüpleri, öğrencilere ders dışı vakitleri için keyif alacağı bir ortam sağlar ve entelektüel bilgi birikimlerinin artmasında rol oynar. Eğitim yılı boyunca faaliyetlerini sürdüren öğrenci kulüpleri, öğrenciler tarafından kişisel özelliklerine göre seçilen, onlara çeşitli bilgi-beceri ve davranış şekilleri kazandıran ortamlardır. Öğrencilerin meslek ilgilerinin gelişmesine ve kendilerine ilgilenecek farklı alanları seçmesinde yardım eder. Öğrenci kulüpleri,

öğrencilerin ilgi duydukları alana olan bakış açılarını ve zamanı olumlu değerlendirme özelliklerine olumlu katkı sağlar. Kulüplerde uygulanan grup etkinlikleri ile öğrencilere ilişki kurma becerisi katarak bireyin toplumsal bilincini geliştirir (Kılbaş, 2010: 222). Öğrencilerin farklı yönlerden gelişimine destek sağlamak amacı ile yükseköğretim kurumlarında çok sayıda kulüp seçeneği sunulur.

Hukuk Kulübü; hukuk biliminin birbirinden bağımsız dalları arasında etkileşim göz önüne alınarak öğrencilere hukuk kimliğini kazandırmak adına sertifika programları, seminer ve konferans gibi etkinlikler düzenlenir. Bununla beraber gelecek hukukçuları için özgür düşünce adına gerekli olan kültürel ve sosyal altyapı hazırlanarak hukuk üstünlüğü ilkesinde adalet duygusu gelişen bireyler yetiştirilir. Yerel veya ulusal anlamda tanınan hukuk bürolarına çeşitli geziler düzenlenerek mesleki alanda bazı ön bilgilere ulaşma ve birçok avukat ile görüşme gerçekleştirilerek tecrübelerinden yararlanılır. Kurgu dava yarışmalarının yapılması ve Simülasyonlar şeklinde kurgu dava yarışmaları yapılarak öğrencilerin eğitim sırasında öğrendiklerini uygulamada gösterme fırsatı tanınır. Üniversite içerisinde birliktelik ruhu yakalamak için hukuk alanında çeşitli akademik ve sosyal etkinlikler düzenlenir. Girişimcilik Kulübü; öğrencilerde sosyal girişimcilik anlayışını ortaya çıkarmak, bütün düşüncelere açık olan, gelişim olgusunu ön plana çıkaran ve düşündüğü fikirlerin peşinden giden öğrenciler yetiştirmeyi hedefler. Toplumda yer alan insanların hayatlarına bir yerden dokunmak bu şekilde çevreyi daha yaşanılabilir bir alan kılmak ve bütün herkes için daha iyi şartların oluşmasına imkân sağlamak yönünde çalışır. Bu nedenle girişimcilik kavramını ekosistemin önemli bir parçası olarak göze çarpar.

İşletme Kulübü; üniversitelerden iş hayatına uzanan yolda kişisel gelişimin önemine inanarak buna uygun ortamları hazırlar. Üniversite öğrencileri ile meslek dünyası arasında bir bağlantı kurar. Öğrencilerin hayalinde yer alan mesleğe kavuşacakları ortamı sağlamayı ve değişime açık bir kulüp olmayı amaçlar. Bu amaca yönelik olarak çeşitli şirket gezileri, panel, söyleşi, sertifikalı eğitimler düzenlenir. Ayrıca alanında önemli firma yöneticilerini üniversite öğrencileri ile buluşturarak deneyimlerini paylaşma fırsatı tanır. Mimarlık ve Sanat Kulübü; estetik ve sanatsal bakış açısına sahip bireyler bu kulüp yapısı altında bir araya gelerek fikirlerini tartışarak mimari açıdan yeni boyutlar açar. Mimari tasarım alanında fiziki çalışmalar yapılmasına imkân sağlanan kulüpte belirli düzeylerde yapılan faaliyetlerde birbirleri ile yarışma halindedir. Üniversite içerisinde öğrencilere aktarılan teorik bilgiye ek olarak

öğrencilerin mesleki sektöre hazırlanmasına yardımcı olunur. Sürekli gelişim halinde olan bilim ve buna bağlı olarak teknolojinin insanlar üzerinde etkisi yadsınamaz. Bu şekilde giderek karmaşık bir hal alan ve uzmanlık yetenekleri gerektiren piyasa koşullarına karşı öğrencilere hazırlık sağlanır.

Münazara Kulübü; bireylerin düşünce yapılarına şekil vererek onların hayata daha geniş bir pencereden bakmasını, çeşitli konulara ait bilgilere sahip olarak bu bilgileri topluluk önünde ifade etmesini hedefler. Bu doğrultuda münazara yarışmaları düzenlenerek belirli eğitimler verilir. Kulüp içerisinde öğrencilerin, araştırma ve tartışma kavramlarını öğrenmek için gerekli çabayı sarf etmesi gerekir. Öğrencilere, fikirlerini araştırarak belirli etik kurallara uygun olarak tartışmaları ve bu süreci yönetme yetenekleri öğretilir. Bireylerini düşüncelerini en doğru biçimde ifade etmesi amaçlanır.

Psikoloji Kulübü; psikoloji alanında yer alan ve bu alana ilgi duyan öğrencileri bir araya getiren ve bu amaçla dalında uzman akademisyenlerle birlikte çeşitli bilimsel etkinlikler düzenleyen bir kulüp olarak dikkat çeker. Psikolojiyi günlük yaşamın parçası haline getirmek, toplumsal sorunlara ait farkındalığı ön plana çıkarmak ve psikolojik destek konusunda mevcut önyargıyı azaltmak hedefi ile çalışmalar yürütülür.

Müzik Kulübü; sadece bir müzik türü ile sınırlı olmayıp, birbirinden farklı müzik tarzlarına ait söyleşi ve müzik uygulamaları yaparak, müzikal becerileri arttırmaya yönelik faaliyetlerde bulunur. Öğrencilerin yeteneklerine göre değerlendirilmesi, bu şekilde yönlendirilerek müziği sevmesi ve sosyalleşmesi beklenir. Kulüp öğrencilerinin müzik alanında kendilerini geliştirmesi için yetenekleri doğrultusunda faaliyetlerini gerçekleştirdikleri fiziki ortam sunulur. Öğrenciler bu çalışmalar neticesinde kurum içinde yapılan tüm faaliyetlerde yeteneklerini sergiler.

Fotoğraf Kulübü; görme ve ortaya çıkarma yeteneği ile fotoğrafçılık sektörü ile ilgili öğrencilerin oluşturduğu, amatör olarak resim çekme, tanıtma ve yayma amaçlarını taşıyan bir kulüptür. Fotoğraf çalışmalarının yer aldığı farklı sektörlerle ait bilgilerin sunulur ve makine seçiminde dikkat edilmesi gereken hususlar, ortamın ışık kalitesi gibi teknik bilgiler öğretilir. Bu bilgilere ek olarak çekilen fotoğrafların teknik açıdan özelliklerini yükseltmek için grup üyeleri ile resim üzerinde pratik uygulamalar yapılır. Öğrencilerin hem öğrenmesi hem de öğrenirken eğlenmesi amaçlanır. Fotoğraf

çalışmaları adına çeşitli mekanlarda dış çekimler yapılarak hazırlanan resimler karma sergilerde sunulur.

Tarih Kulübü; ana misyonu tarih bilimi alanında özgün yorumlar yapılmasını sağlamaktır. Alanında uzman akademik personellerle birlikte seminer, panel ve tarihi içerikli kültürel etkinlikler düzenlenir. Öğrenciler, kültür, sanat ve bilimsel içeriklerde, tarih boyunca insanlığın yaşamını yönlendiren ve şekil veren konuların gelişimi hakkında bilgi sahibi olur. Bölgesel düzeyde geziler yapılarak; öğrencilerin tarihi yerinde incelemesine fırsat verilir ve çevresini bu konuda bilinçlendirmesi beklenir.

Sosyal Hizmet Kulübü; sosyal anlamda gerçekleştirilen sorumluluk projeleri ile ihtiyaç sahibi insanlara ulaşarak onlara çeşitli yardımlarda bulunulur ve öğrencilere duyarlılık kavramı aşılanır. Kulüp üyeleri arasında etkili ve sağlıklı bir iletişim ağı kurularak ortak hedef doğrultusunda bir dayanışma duygusuyla birlikte çalışma bilinci oluşturulur. Öğrenciler tarafından topluma sosyal bilinç olgusu kazandırılarak sosyal bütünlük kurulur. Bu şekilde gelecek adına güvenli bir ortam hazırlanmak istenir.

Siyaset Kulübü; siyaset bilimini üniversite içerisinde öğrencilerin geneline sevdirmek, siyaseti önyargılarından kaldırmak, daha keyifli hale getirmek ve gençler üzerinden yerleşen apolitik algısını kaldırma yönünde çalışmalarını gerçekleştirir. Ülkemizde ve dünya üzerinde var olan konular üzerinde sorgulama yeteneğini kullanabilen, eleştirel düşünme kabiliyeti kazanmış, olaylara farklı bakış açısı ile yaklaşan, sorumluluk düzeyi yüksek ve çözüm odaklı bireylerin yetiştirilmesi hedeflenir.

Tiyatro Kulübü; alanında yetkin eğitmenler tarafından tiyatro sanatına ilgili, bu alanda tecrübe sahibi veya kendisini geliştirmek isteyen bireylere imkân veren bir topluluktur. Öğrencilerin bu eğitimler sayesinde tiyatro etkinliğine karşı olan sevgisinin artması hedeflenir. Belirli aralıklarla oyunlar düzenlenerek diğer öğrencilerinde ilgili bu alana çekilir. Öğrenciler bu etkinlikler ile boş vakitlerini anlamlı kullanacak ve sanatı tüketen değil üreten bir yapıya kavuşacaktır. Birbirlerine karşı olan ilişkilerinde saygı ölçüsünü kaçırmamayı aynı zamanda ölçülü olmayı öğrenirler (Vural, 2018:26).

Yapı ve İnşaat Kulübü; teorik eğitimlerini alan öğrencilere mesleki hayatlarında faydalı olacak pratik bilgilerin aktarılması için teknik içerikli gezilerin düzenlendiği bir alandır. Bu sayede bireylere çevresel sorunlar yerinde gösterilerek dikkat çekilir ve önlem alınması yönünde bilinçlendirme yapılır. Özel sektörde yer alan önemli firmalar ile ilişkiler kurulur böylelikle üye öğrencilerin profesyonel iş hayatında çevre edinmesi

sağlanır. Öğrenciler, lisans eğitimi sonrası katılacağı sektör içerisinde iletişim konusunu daha hızlı çözerek sosyal ve aktif bir yapıya sahip olur.

Sağlık Kulübü; sağlık kavramının değerinin farkındalığını arttırmak, sağlığını koruma yönünde önemli konular hakkında bilgi sumak ve sürekli değişerek gelişen sağlık bilimi ile ilgili güncel yaklaşımları öğrencilere sunma hizmetini yürütür. Sağlık disiplini alanında bilgi elde etmek isteyen üniversite öğrencilerine, plan-program dahilinde etkinlikler düzenlenir. Kamu ve özel sektörün sağlık olgusuna verdiği önem incelenerek çeşitli çalışmalar yapılarak bölgesel anlamda sonuçlara ulaşılır. Sağlık disiplin alanı ile ilgili üyelerin sağlık kurumları ile arasında mesleki hayatlarına katkı sağlayacak ilişkiler kurulmasına yardımcı olunur (Vural, 2018: 26).

Bilişim Kulübü; teknolojik gelişmeleri takip eden tüm öğrencilere bölüm ayrımı yapılmadan farklı alanlarda bilgi edinmeleri ve teknik anlamda kendilerini geliştirmeleri için fırsat sunulur. Üyeler tarafından düzenlenen çeşitli etkinlikler ile Türkiye'nin birçok bölgesinden öğrenciler ve bilişim disiplinde profesyonel bireylerin birbirleri ile etkileşim halinde olma imkânı sağlanır. Yıl boyunca düzenlenen etkinlikler ve eğitimler ile kendilerini geliştiren üyelerin öğrendikleri bu bilgileri kendilerinden sonra gelen nesillere aktarmaları ve bu şekilde teknoloji alanında yetkin bir geleceğin oluşmasına katkı sağlaması amaçlanır (Yalçın, 2018: 24-25).

2.4. İlgili Araştırmalar

Bu kısımda demokratik tutum ve öğrenci kulüpleri ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.4.1. Demokratik Tutum ile İlgili Araştırmalar

Türkbay (2005), çalışmasında, üniversite öğrencilerinin demokratik tutumlarını ve bu tutumları etkileyen ekonomik, siyasal ve toplumsal değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Pamukkale Üniversitesinde farklı fakülte ve bölümlerde öğrenim gören 267 öğrenciden veri alınmıştır. Çalışmada öğrencilerin demokratik tutumlarının cinsiyet, aile, eğitim, gibi birçok toplumsal ve ekonomik değişkene bağlı farklılık gösterdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak hiçbir değişken tek başına etkili olmamıştır. Bunun yanına üniversitede eğitim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek düzeyde demokratik tutuma sahip olduğu birçok boyutta belirtilmiştir.

Çetintaş Evcimik (2009), Eğitim Fakültesi öğrencilerinin demokratik tutumlarını betimsel nitelikte incelediği araştırmasında 5 farklı Eğitim Fakültesinde son sınıf öğrencilerine uygulama gerçekleştirmiştir. Çalışma neticesinde, cinsiyet, bölüm, anne eğitim düzeyi, gelir düzeyi, üniversite değişkenlerine göre demokratik tutumlarında farklılaşma görülmektedir. Baba eğitim düzeyi ve öğrenim şekli değişkenlerine göre öğrencilerin ise demokratik tutumları arasında farklılık olmadığı görülmüştür.

Çalık (2002), ilköğretim okullarında demokrasi eğitimi üzerinde yaptığı çalışmada toplumda farklı kesimlerden öğrencilere verilen eğitim modeli içindeki demokratik yaklaşımı belirlemek ve evrensel ilkelere uygun olan veya olmayan unsurları belirlemek istemiştir. Devlet ve vakıf ilkokullarının 5. ve 8. sınıflarında eğitim gören 370 öğrenciden bilgi alınmıştır. Çalışma sonucunda devlet ve vakıf ilkokullarının 5. sınıflarında yer alan öğrencilerin 8. sınıfta yer alan öğrencilerden daha demokratik oldukları anlaşılmıştır. Öğrencilerin demokratik tutumları cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

Küçük (2008), çalışmasında 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde işbirlikli yönetim ile demokratik tutum arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada deneysel araştırma modellerinden olan ön-test son-test deseni kullanılmıştır. İlköğretim kademesinde toplam 81 öğrenci ile gerçekleştirilen ölçek sonuçlarına göre cinsiyete göre öğrencilerin demokratik tutum toplam ön-test puanları anlamlı farklılık göstermez iken demokratik tutum toplam son-test puanları anlamlı farklılık göstermektedir. Kardeşleri 1-3 arasında olan öğrencilerin, kardeş sayısı bundan daha fazla olan öğrencilere göre demokratik tutumlarının ön-test ve son-testte daha düşük olduğu görülmüştür.

Büyükkaragöz (1989), tarafından yapılan 'Ortaöğretimde Demokrasi Eğitimi çalışmasında erkek ve kadın öğrenciler arasında demokratik tutum ve davranışları açısından kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Kardaş (2013) 6. sınıf öğrencilerinin demokratik tutumları ile ahlaki olgunları arasındaki ilişki üzerine yaptığı çalışmasını ilköğretim okullarında 569 öğrenci üzerinde tesadüfi oransız küme örnekleme yöntemi ile gerçekleştirmiştir. Araştırma neticesinde öğrencilerin demokratik tutumları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Ayrıca bulgulara göre öğrencilerin demokratik tutumları ile ahlaki olgunluk düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Güven (2005), tarih öğretiminde öğrencilerin demokratik tutumlarını çeşitli değişkenler bakımından değerlendirmiştir. Çalışma farklı lise ve bu liselerdeki farklı bölümlerde 3. sınıfta öğrenim gören 1354 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmada öğrencilerin cinsiyete, eğitim gördükleri lise ve liselerdeki bölüm türlerine göre demokratik değerlerin toplam puanlarında anlamlı farklılık görülmüştür.

Aydoğmuş (2018), üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ve tolerans düzeylerini farklı değişkenlere göre incelediği çalışmasını üniversitenin farklı fakülte ve bölümlerinde olan 694 öğrenci üzerinde uygulamıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin demokratik tutum puanları cinsiyetleri ve öğrenim gördükleri fakültele göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin demokratik tutum puanları sınıf düzeyine göre ise farklılık göstermemektedir.

Kayhan (2020), ortaokul öğrencilerinin demokratik tutumları üzerine gerçekleştirdiği çalışmasında ilişkisel tarama modelinde nicel araştırma yöntemlerini uygulamıştır. Araştırma evrenini ise 7. ve 8. sınıfta eğitim gören toplam 500 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin demokratik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrencilerin demokratik tutumları sınıf değişkenine göre ise anlamlı farklılık göstermemiştir. Konak (2012), ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin görsel sanatlar ders içi etkinliklerinin öğrencilerin demokratik tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırmada, 6. sınıfta öğrenim gören 52 öğrenci örnekleme alınmış bunların içinde 26 kişi deney grubu ve 26 kişi kontrol grubunu oluşturmuştur. Çalışma sonucunda deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin demokratik tutum puanlarında cinsiyete göre anlamlı farklılık görülmemiştir.

Ergenç (2019) araştırmasında ilkokul öğrencilerinin demokratik tutumlarını ve bu tutumları etkileyen okul türü, cinsiyetler, sınıf seviyesi, aile gelir düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, ailede çocuk sayısı ve ebeveynlerin medeni durumları gibi değişkenler arasındaki ilişki incelemiştir. Çalışma devlet okullarının 2, 3 ve 4. sınıflarında eğitim gören toplam 536 ilkokul öğrencisine uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin demokratik tutumları okul türü ve sınıf seviyesine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bunun yanı sıra cinsiyet, gelir seviyesi, anne-baba eğitim durumu, çocuk sayısı ve ebeveynlerin medeni durumuna göre demokratik tutum puanları anlamlı farklılık göstermemektedir.

Kara (2019), ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri ile eleştirel düşünce tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 4. sınıflarda eğitim gören toplam 1066 öğrenciden veri alınmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin cinsiyetlerine göre demokratik tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Nazlı Ural (2010), İlköğretim öğrencilerinin demokratik tutumları ve empatik eğilim düzeylerine Sosyal Bilgiler dersinin etkisini incelediği çalışmasının evrenini 6. ve 7. Sınıfta öğrenim gören 429 erkek ve 471 kadın öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda öğrencilerin demokratik tutumları, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve cinsiyet değişkenleri açısından anlamlı farklılık gösterdiğine, okudukları sınıf baba iş durumu ve anne iş durumuna göre ise farklılık olmadığına ulaşılmıştır.

Büyükkaragöz (1995), Yükseköğretim Programları ve Demokratik Tutumlar araştırmasında ortak bilim grupları içerisinde öğrenim gören öğrencilerin cinsiyetlerine göre demokratik tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca çalışma sonucunda Veterinerlik Fakültesi öğrencilerinin demokratik tutumlarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Tiryaki (2018), ilkokul 3 sınıfta eğitim gören öğrencilerin Hayat Bilgisi yönelik tutumları ile demokratik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanıldığı görülmektedir. Araştırmanın örneklemini 13 okulda eğitim gören 826 ilkokul 3. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda cinsiyet türüne göre öğrencilerin demokratik tutumlarında anlamlı farklılık görülmemiştir.

Kayabaşı (2011) öğretmen adalarının davranışlarının demokratik sınıf açısından değerlendirmesini yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının cinsiyeti ile demokrasi ilkelerine katılma durumları arasında genel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Büyükkaragöz ve Üre (1994), öğretmen yetiştiren kurumlardaki öğrencilerin demokratik tutum ve davranışlarını tespit için çalışmış kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha demokratik davranışlar sergilediği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca eğitim fakültesi öğrencilerinin, fen edebiyat fakültesi öğrencilerine göre daha demokratik bir tutum sergilediği görülmüştür.

2.4.2. Öğrenci Kulüpleri ile İlgili Araştırmalar

Akar ve Nayir (2016) yaptıkları çalışmada eğitim kurumlarındaki sosyal kulüplerin etkililiğini incelemiştir. Kamu ilköğretim ve liselerde uygulanan sosyal kulüp çalışmalarının etkililiğine yönelik 1574 öğrenciden araştırmacılar tarafından

geliştirilen Sosyal Kulüplerin Amacına Yönelik Görüşler ölçeği kullanılarak veri alınmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin sosyal kulüplerin etkililiğine ilişkin cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark görülmemiştir. Öğrencilerin sosyal kulüplere yönelik görüşleri sınıf düzeyine göre ise anlamlı farklılık göstermektedir.

Sağlam ve Yayla (2014), ilkokul ve ortaokullarda uygulanan sosyal kulüplerin işlevlerine göre öğretmen görüşlerini değerlendirdiği çalışmasında tesadüfi örneklem yöntemi ile toplam 412 öğretmene ulaşmıştır. Tarama modeline uygun olarak yapılan çalışma neticesinde öğretmenlerin sosyal kulüplere yönelik görüşleri branş, cinsiyet, kıdem, sosyal etkinliklere katılma sıklığı, mezun olunan fakülte değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğrenim durumu değişkenine göre ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Yalçın (2014), araştırmasında cinsiyet, okul türü, sınıf, istenilen kulüplerin açılma durumu, çalışmaların düzenli devam edip etmediği, sosyal kulüplerin amacına uygun yürütülmesi ve kulüplere nasıl üye olunduğu gibi birçok değişkene göre meslek lisesinde öğrenci kulüplerinin sosyalleşme üzerinde etkisini incelemiştir. 5 farklı lisede toplam 672 öğrenciden veri toplanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda, cinsiyet, okul türü, sınıf, istenilen kulüplerin açılma durumu, çalışmaların düzenli devam edip etmediği, sosyal kulüplerin amacına uygun yürütülmesi ve kulüplere nasıl üye olunduğu değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur.

Sümeyye Polat (2017), çalışmasında ortaokullardaki sosyal kulüp çalışmalarının etkililiğine yönelik öğretmen, yönetici ve öğrencilerin görüşlerini incelemiştir. Öğretmen ve öğrencilerden anket yolu ile veri alınmıştır. Yöneticilerden ise görüşme yöntemi ile veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik görüşlerinde cinsiyet, anne-baba eğitim durumu ve farklı sosyal kulüpte bulunma değişkenlerine göre anlamlı farklılık görülmemiştir. Gögebakan (2016), "Liselerde Sosyal Kulüp Etkinliklerinin Etkililiği" isimli çalışmasını lise öğrencileri ile betimsel tarama yöntemi kullanarak gerçekleştirmiştir. Çalışmada öğrencilerin cinsiyeti, okuduğu alan, öğretim türü, gelir düzeyi ve anne-babanın eğitim durumu ve gelir düzeyi değişkenlerinin öğrenci kulüp çalışmalarına etki etmediği, 9 ve 12. sınıf öğrencilerin kulüp çalışmalarını ara sınıflarda öğrenim gören öğrencilere göre daha olumlu değerlendirdiklerine ulaşılmıştır. Aynı sosyal kulüp içerisinde uzun süre görev alanlar ile teknik lisede eğitim gören öğrenciler, diğer liselerde öğrenim gören öğrencilere nazaran sosyal etkinlikleri daha olumlu değerlendirmektedir.

Öğrenciler genel olarak sosyal kulüplerin yapısı ve etkililiğine yönelik orta düzeyde görüş belirtmişlerdir.

Eskici ve Aktaş (2014) üniversite öğrencilerinin öğrenci kulüplerine konusunda görüşlerini inceledikleri nitel araştırmada 30 öğrenci ile görüşme gerçekleştirmiştir. Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencileri, öğrenci kulüp çalışmalarına ilgi alanları oldukları arkadaş çevresinin etkisi ve sosyalleşmek amacıyla katılım sağlamaktadır. Bunun yanında öğrenci kulüplerinin keyifli zaman geçirme ve kendilerini geliştirme imkanı sunduğunu belirtmişlerdir. Oral (2021), lise öğrencilerinin görüşlerine göre öğrenci kulüplerini değerlendirdiği araştırmasında öğrencilerin, kulüp farkındalığı, kişisel gelişim, demokrasi, toplum hizmeti, sorumluluk ve sosyallik boyutlarındaki görüşlerini; okul türü, anne-baba eğitim durumu, kurum türü, cinsiyet, etkinliklerin düzenli yapılması durumu, etkinliklerin yapılma zamanı, sınıf düzeyi, ailenin aylık geliri, üye oluş nedeni ve anne-baba iş durumu gibi değişkenlere göre incelemiştir. Çalışma için farklı ortaöğretim kurumlarında toplam 1039 öğrenciden veri alınmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin, kulüp farkındalığı, kişisel gelişim, demokrasi, toplum hizmeti, sorumluluk ve sosyallik boyutlarındaki görüşleri genel olarak kararsızım düzeyinde görülmüştür. Cinsiyet, kurum türü, okul türü, sınıf düzeyi, aylık gelir, anne-baba eğitim durumu, anne-baba iş durumu, kulüp etkinliklerinin yıl boyunca düzenli yapılma durumu, kulübe üye oluş nedeni ve etkinliklerin yapılma zamanı değişkenlerine göre anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Birtürk (2015) okullarda sosyal kulüplerin işlevselliğini incelediği araştırmasında tarama modelini kullanmıştır. Basit tesadüfi örnekleme modeli ile 273 öğrenciden veri alınmıştır. Çalışma sonucunda cinsiyet, kulüp çalışmalarının düzenli devam edip etmediği, istenilen sosyal kulüplerin açılma durumu ve uygun mekan değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Yiğit (2008), araştırmasında ortaöğretim kurumlarında uygulanan öğrenci kulüplerini değerlendirmiştir. Çalışma evrenini kulüp danışman öğretmenleri ile 10. ve 11. sınıfta öğrenim gören kulüp üyesi öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, kulüp danışmanı olan öğretmenlerin kulüp ilkelerini uygulama durumlarında görev yaptıkları okul türü, cinsiyetlerine, danışmanı oldukları kulüp türü, kıdemleri ve branşlarına göre herhangi bir farklılık görülmemiştir. Öğrencilerin kulüp ilkelerini

uygulama durumlarında sınıf düzeyi, kulüp türü ve cinsiyetlerine göre farklılaşma bulunmamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada esas alınan araştırma modeli, araştırmanın örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanma süreci ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, öğrencilerin demokratik tutumları ile üniversite öğrenci kulüplerinin etkililiği arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla nicel araştırma modellerinden biri olan ilişkisel tarama modeline göre yürütülmüştür. İlişkisel tarama modeli iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkinin yönünü ve düzeyini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2018).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu İstanbul’da bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören ve kulüplere katılım sağlayan tabakalı küme örneklem yöntemiyle belirlenen 552 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilere ait bilgiler Tablo 3.1’de verilmiştir

Tablo 3.1: Katılımcı Öğrencilere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

		f	%
Cinsiyet	Kadın	344	%62,3
	Erkek	208	%37,7
Fakülte	Eğitim Fakültesi	119	%21,6
	Hukuk Fakültesi	202	%36,6
	İşletme ve Yön. Bil. Fak.	47	%8,5
	Müh. ve Doğa Bil. Fak.	103	%18,7
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	81	%14,7
Sınıf	1	144	%26,1
	2	93	%16,8
	3	139	%25,2
	4	176	%31,9
Toplam		552	100,0

Tablo 3.1. incelendiğinde 552 üniversite öğrencisinden %62,3’ünün kadın, %37,7’sinin ise erkek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin fakülteleri incelendiğinde, %36,6’sının Hukuk Fakültesi, %21,6’sının Eğitim Fakültesi, %18,7’sinin Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, %14,7’sinin Sağlık

Bilimleri Fakültesi, %8,5'inin İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi öğrencisi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %26,1'si 1.sınıf, %16,8'i 2. sınıf, %25,2'si 3. sınıf ve %31,9'u 4. sınıfta öğrenim görmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler, Kişisel Bilgi Formu, Demokratik Tutum Ölçeği (DTÖ) ve Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği (ÖKEÖ) ile toplanmıştır. Ölçekler araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Ölçeklerin öğrencilere uygulanması tamamen gönüllülük esasına bağlı kalınarak gerçekleştirilmiştir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formunda öğrencilere ilişkin fakülte, sınıf ve cinsiyet değişkenlerine yer verilmiştir.

3.3.2. Demokratik Tutum Ölçeği

“Demokratik Tutum Ölçeği” araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin kapsam geçerliğini sağlamak için literatür taranmış, bu alanda yapılmış ölçme araçları (Türkbay, 2005) incelenmiş ve 21 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. 3 uzman görüşü doğrultusunda taslak ölçek 12 maddeye düşürülmüştür. Ölçek beşli likert tipinde (Her Zaman-Sıklıkla-Bazen-Nadiren-Hiçbir Zaman) derecelendirilmiştir. Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek için yapılan KMO ve Bartlett' testi değerleri incelendiğinde faktör analizine uygun olduğu görülmüştür. Faktör analizine temel bileşenler analizi yapılarak başlanmıştır. Faktör analizi sonucunda 6 madde (1, 3, 4, 5, 6, 12) taslak ölçekten çıkarılmıştır.

Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek için yapılan KMO ve Bartlett's testi sonuçları Tablo 3.2'da verilmiştir.

Tablo 3.2: Demokratik Tutum Ölçeği KMO and Bartlett's Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,752
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	976,512
	df	66
	Sig.	,000

Faktör analizine temel bileşenler analizi yapılarak başlanmış, faktör yükü kestirim noktası 0.40 olarak belirlenmiştir. Demokratik Tutum Ölçeği faktör değerleri Tablo 3.3'te verilmiştir.

Tablo 3.3: Demokratik Tutum Ölçeği Faktör Değerleri

Component	Eigen Değerleri		
	Total	Varyans (%)	Toplam (%)
1	3,074	25,620	25,620
2	1,212	10,104	35,724
3	1,130	9,417	45,141
4	1,059	8,822	53,963
5	1,007	8,392	62,355

Tablo 3.3'e göre ölçeğin 5 faktöre dağıldığı görülmektedir. Faktör yükü 0.40'ın altında olan ve birden fazla faktöre dağılım gösteren maddeler (1, 3, 4, 5, 6 ve 12. maddeler) tek tek çıkarılmış ve her madde çıkarıldıktan sonra analiz yenilenmiştir.

Demokratik Tutum Ölçeği yenilenen faktör değerleri Tablo 3.4'te verilmiştir.

Tablo 3.4: Demokratik Tutum Ölçeği Faktör Değerleri

Component	Total	Eigen Değerleri	
		% of Variance	Cumulative %
1	2,442	40,695	40,695

Yapılan analiz sonucunda ölçeğin tek faktörlü olduğu ortaya çıkmıştır. Tek faktörlü yapı toplam varyansın %40.695'ini açıklamaktadır.

Demokratik Tutum Ölçeği madde yükleri Tablo 3.5'te verilmiştir.

Tablo 3.5: Demokratik Tutum Ölçeği Madde Yükleri

Maddeler	Madde Yükleri
DT1	0,614
DT2	0,618
DT3	0,716
DT4	0,671
DT5	0,553
DT6	0,644

Tablo 3.5'e göre ölçeğin madde yükleri 0.553 ile 0.716 arasında değişmektedir.

Demokratik Tutum Ölçeği madde-toplam korelasyon değerleri Tablo 3.6'da verilmiştir.

Tablo 3.6: Demokratik Tutum Ölçeği Madde-Toplam Korelasyon Tablosu

		DT1	DT2	DT3	DT4	DT5	DT6
Demokratik Tutum Toplam	r	,594**	,585**	,701**	,652**	,594**	,683**
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	552	552	552	552	552	552

Tablo 3.6' ya göre demokratik tutum ölçeği toplam puanı ile maddeler arasındaki korelasyon değerlerinin 0.585 ile 0.701 arasında değiştiği görülmektedir.

Demokratik Tutum Ölçeğinin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach Alpha değeri hesaplanmış ve Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.7: Demokratik Tutum Ölçeği Cronbach Alpha Değeri

Cronbach's Alpha	N of Items
,702	6

Tablo 3.7 incelendiğinde 6 maddelik ve tek faktörlü ölçeğin güvenilirlik değerinin 0.702 olduğu tespit edilmiştir. Bu anlamda ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

Ölçek maddelerinin ayırt edicilik özelliğini belirlemek amacıyla %27'lik alt-üst grup t testi yapılmış ve bulgular Tablo 3.8'de verilmiştir.

Tablo 3.8: Demokratik Tutum Ölçeği %27'lik Alt-Üst Grup T Testi

Maddeler	Gruplar	N	\bar{x}	Sd.	t	df	p
DT1	alt grup	149	3,9664	,71107	-15,273	296	,000
	üst grup	149	4,9195	,27304			
DT2	alt grup	149	4,0872	,80482	-13,671	296	,000
	üst grup	149	4,9933	,08192			
DT3	alt grup	149	3,6376	,81551	-19,235	296	,000
	üst grup	149	4,9597	,19725			
DT4	alt grup	149	3,7584	,80245	-17,746	296	,000
	üst grup	149	4,9597	,19725			
DT5	alt grup	149	3,6644	,80211	-17,118	296	,000
	üst grup	149	4,8792	,32700			
DT6	alt grup	149	3,4497	1,01633	-17,171	296	,000
	üst grup	149	4,9262	,26237			
Demokratik Tutum Toplam	alt grup	149	3,7606	,30592	-45,497	296	,000
	üst grup	149	4,9396	,08039			

Tablo 3.8'e göre maddelerin ve ölçek toplam puanının alt ve üst grupları birbirinden ayırt ettiği görülmüştür ($p < .01$).

3.3.3. Öğrenci Kulüpleri Etkililik Ölçeği

“Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği” araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin kapsam geçerliğini sağlamak için literatür taranmış, bu alanda yapılmış ölçme araçları incelenmiş ve 18 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. 7 uzman görüşü doğrultusunda taslak ölçek 8 maddeye düşürülmüştür. Ölçek beşli likert tipinde

(Tamamen Katılıyorum- Katılıyorum- Kararsızım- Katılmıyorum- Hiç Katılmıyorum) derecelendirilmiştir. Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek için yapılan KMO ve Bartlett' testi değerleri incelendiğinde faktör analizine uygun olduğu görülmüştür. Faktör analizine temel bileşenler analizi yapılarak başlanmıştır. Faktör analizi sonucunda 10 madde (1, 5, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16) taslak ölçekten çıkarılmıştır.

Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek için yapılan KMO ve Bartlett's testi sonuçları tablo 3.9'da verilmiştir.

Tablo 3.9: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği KMO and Bartlett's Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,865
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	3005,400
	df	153
	Sig.	,000

Faktör analizine temel bileşenler analizi yapılarak başlanmış, faktör yükü kestirim noktası 0.40 olarak belirlenmiştir. Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği faktör değerleri Tablo 3.10'da verilmiştir.

Tablo 3.10. Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Faktör Değerleri

Component	Eigen Değerleri		
	Total	Varyans (%)	Toplam (%)
1	5,340	29,667	29,667
2	2,111	11,726	41,393
3	1,461	8,116	49,509
4	1,001	5,562	55,071

Tablo 3.10'a göre ölçeğin 4 faktöre dağıldığı görülmektedir. Faktör yükü 0.40'ın altında olan ve birden fazla faktöre dağılım gösteren maddeler (1, 5, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15 ve 16 maddeler) tek tek çıkarılmış ve her madde çıkarıldıktan sonra analiz yenilenmiştir.

Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği yenilenen faktör değerleri Tablo 3.11'de verilmiştir.

Tablo 3.11: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Faktör Değerleri

Component	Eigen Değerleri		
	Total	% of Variance	Cumulative %
1	3,324	41,548	41,548

Yapılan analiz sonucunda ölçeğin tek faktörlü olduğu ortaya çıkmıştır. Tek faktörlü yapı toplam varyansın %41.548'ini açıklamaktadır.

Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği madde yükleri Tablo 3.12'de verilmiştir.

Tablo 3.12: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Madde Yükleri

Maddeler	Madde Yükleri
OK1	0,746
OK2	0,726
OK3	0,707
OK4	0,691
OK5	0,588
OK6	0,585
OK7	0,538
OK8	0,534

Tablo 3.12'ye göre ölçeğin madde yükleri 0.534 ile 0.746 arasında değişmektedir.

Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği madde-toplam korelasyon değerleri Tablo 3.13'te verilmiştir.

Tablo 3.13: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Korelasyon Tablosu

		OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8
Öğrenci	r	,715**	,665**	,720**	,702**	,555**	,555**	,596**	,614**
Kulüpleri	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
Toplam	N	552	552	552	552	552	552	552	552

Tablo 3.13'e göre öğrenci kulüpleri ölçeği toplam puanı ile maddeler arasındaki korelasyon değerlerinin 0.555 ile 0.720 arasında değiştiği görülmektedir.

Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeğinin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach Alpha değeri hesaplanmış ve Tablo 3.14'te verilmiştir.

Tablo 3.14: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği Cronbach Alpha Değeri

Cronbach's Alpha	N of Items
,795	8

Tablo 3.14 incelendiğinde 8 maddelik ve tek faktörlü ölçeğin güvenilirlik değerinin 0.795 olduğu tespit edilmiştir. Bu anlamda ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir. “

Ölçek maddelerinin ayırt edicilik özelliğini belirlemek amacıyla %27'lik alt-üst grup t testi yapılmış ve bulgular Tablo 3.15'te verilmiştir.

Tablo 3.15: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği %27'lik Alt-Üst Grup T Testi

Maddeler	Gruplar	N	\bar{x}	Sd.	t	df	p
OK1	alt grup	149	1,9933	,82607	-19,163	296	,000
	üst grup	149	3,8591	,85440			
OK2	alt grup	149	2,6242	,91146	-14,174	296	,000
	üst grup	149	4,0201	,78387			
OK3	alt grup	149	2,5235	,89732	-17,491	296	,000
	üst grup	149	4,1611	,70775			
OK4	alt grup	149	2,1074	,79815	-18,621	296	,000
	üst grup	149	3,8255	,79467			
OK5	alt grup	149	2,8456	,90587	-12,478	296	,000
	üst grup	149	4,0738	,78923			
OK6	alt grup	149	2,7517	,87693	-13,322	296	,000
	üst grup	149	4,0470	,79979			
OK7	alt grup	149	2,9396	,81563	-14,668	296	,000
	üst grup	149	4,2416	,71330			
OK8	alt grup	149	2,5101	1,06934	-14,869	296	,000
	üst grup	149	4,1409	,80556			
Kulüp Etkililiği	alt grup	149	2,5369	,34525	-40,236	296	,000
Toplam	üst grup	149	4,0461	,30074			

Tablo 3.15'e göre maddelerin ve ölçek toplam puanın alt ve üst grupları birbirinden ayırt ettiği görülmüştür ($p < .01$).

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 2020-2021 akademik yılında Google form üzerinden ve elden dağıtılarak toplanmıştır. Online formlardan 159, araştırmacı tarafından elden dağıtılan 650 ölçekten 610 tanesi geri dönmüştür. Toplam 769 öğrenciden alınan verilerde eksik, hatalı ve boş olanlar çıkarılmış geriye 552 öğrenci verisi kalmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri analizi yapılmıştır. İkili değişkenlerin analizinde independent t-test, ikiden fazla değişkenlere ilişkin OneWay Anova testi uygulanmıştır. Gruplar arasındaki farkları belirlemek amacıyla Sheffe analizleri yapılmıştır. Ayrıca öğrencilerin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerinin etkililiğine ilişkin görüşleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için pearson correlation analizi yapılmıştır.

Tablo 3.16: Ölçeklerdeki Skalaların Karşılıkları ve Tanımlamaları

Demokratik Tutum Ölçeği		
Değer Aralıkları	Karşılık	Tanımlama
1.00–1.80	Hiçbir Zaman	Çok Düşük
1.81–2.60	Nadiren	Düşük
2.61–3.40	Bazen	Orta
3.41–4.20	Sıklıkla	Yüksek
4.21–5.00	Her Zaman	Çok Yüksek

Tablo 3.8’deki verilere göre aritmetik ortalamalar yorumlanırken aralıklar 1.00-1.80 arası Hiçbir Zaman ve “çok düşük”, 1.81-2.60 arası Nadiren ve “düşük”, 2.61-3.40 arası Bazen ve “orta”, 3.41-4.20 arası Sıklıkla ve “yüksek”, 4.21-5.00 arası ise Her Zaman ve “çok yüksek” olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3.17: Ölçeklerdeki Skalaların Karşılıkları ve Tanımlamaları

Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği		
Değer Aralıkları	Karşılık	Tanımlama
1.00–1.80	Hiç Katılmıyorum	Çok Düşük
1.81–2.60	Katılmıyorum	Düşük
2.61–3.40	Kararsızım	Orta
3.41–4.20	Katılıyorum	Yüksek
4.21–5.00	Tamamen Katılıyorum	Çok Yüksek

Tablo 3.9’deki verilere göre aritmetik ortalamalar yorumlanırken aralıklar 1.00-1.80 arası Hiç Katılmıyorum ve “çok düşük”, 1.81-2.60 arası Katılmıyorum ve “düşük”, 2.61-3.40 arası Kararsızım ve “orta”, 3.41-4.20 arası Katılıyorum ve “yüksek”, 4.21-5.00 arası ise Tamamen Katılıyorum ve “çok yüksek” olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3.18: Korelasyon Düzey Aralıkları ve İlişki Düzeyi

Korelasyon Düzeyleri Aralıkları	
Korelasyon Değer Aralıkları	İlişki Düzeyi
0,00	İlişki Yok
0,01 – 0,29	Düşük Düzeyde İlişki
0,30 – 0,70	Orta Düzeyde İlişki
0,71 – 0,99	Yüksek Düzeyde İlişki
1,00	Mükemmel İlişki

Korelasyon katsayısı (r) +1 ile -1 arasında değerler olarak iki değişken arasındaki ilişkinin düzeyini belirler. $r = -1$ değeri negatif ve $r = +1$ değeri ise tam pozitif yönde ilişki vardır ve $r = 0$ değeri ise ilişki yoktur anlamlarına gelir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre ilişkinin düzeyi korelasyon katsayısı aralıklarına göre ifade edilir (Köklü, Büyükoztürk ve Çokluk Bökeoğlu, 2006)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmamın bu bölümünde analizler doğrultusunda elde edilen bulgulara yer almaktadır. Sırasıyla çalışmanın alt amaçlarına ilişkin bulgular ele alınacaktır.

4.1. Birinci Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci amacı olan “Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri ile öğrenci kulüplerinin etkililiği ne düzeydedir?” sorusuna yönelik yapılan analiz sonuçları Tablo 4.1 ve Tablo 4.2 gösterilmektedir

Tablo 4.1: Öğrencilerin Demokratik Tutumlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Analizi Sonuçları

	N	\bar{x}	Sd
Demokratik Tutum	552	4.4221	.490

Tablo 4.1.’de yer alan bulgular incelendiğinde genel olarak öğrencilerin demokratik tutum düzeylerinin ($\bar{x} = 4.42$) “çok yüksek” düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.2: Öğrencilerin Üniversite Öğrenci Kulüplerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Analizi Sonuçları

	N	\bar{x}	Sd
Öğrenci Kulüpleri Etkililiği	552	3.3166	.618

Tablo 4.2.’ de yer alan veriler incelendiğinde genel olarak öğrencilerin öğrenci kulüpleri etkililik düzeylerinin “orta” düzeyde ($\bar{x} = 3.31$) olduğu anlaşılmaktadır.

4.2. İkinci Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci amacı “Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeylerinin cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine ve öğrenim gördükleri fakültelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?”

Üniversite öğrencilerinin demokratik tutumlarının cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterip-göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız grup t testi sonuçları Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3: Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutum Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t-test Analizi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	SD	t	df	p
Cinsiyet	Erkek	208	4.33	.498	3.336	550	.001
	Kadın	344	4.47	.478			

Tablo 4.3. incelendiğinde üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t_{[550]}=3.336$; $p<.05$). Kadın öğrencilerin demokratik tutum algıları ($\bar{x}=4.47$), erkek öğrencilerin demokratik tutum algılarından ($\bar{x}=4.33$) daha yüksektir.

Üniversite öğrencilerinin demokratik tutumlarının sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterip-göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız grup t testi sonuçları Tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4: Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutum Düzeylerinin Sınıf Değişkenine Göre One-Way Anova Testi Sonuçları

Değiş.	Gruplar	N	\bar{x}	SD	Var. K	KT	df	KO	F	p	Fark
Sınıf	1	144	4.47	.475	G. Arası	1.953	3	.651	2.730	.043	---
	2	93	4.50	.445	G. İçi	130.642	548	.238			
	3	139	4.34	.484	Toplam	132.595	551				
	4	176	4.39	.521							
	Toplam	552	4.42	.490							

Tablo 4.4. incelendiğinde üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F_{[548]}=2.730$; $p<.05$). Hangi gruplar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek için post hoc Sheffe testi yapılmıştır. Ancak gruplar arası farklılık görülmemiştir.

Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeylerinin fakülte düzeyine göre anlamlı farklılık gösterip-göstermediğini belirlemek için ANOVA testi sonuçları Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.5: Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutum Düzeylerinin Fakülte Değişkenine Göre One-Way Anova Testi Sonuçları

Değiş.	Gruplar	N	\bar{x}	SD	Var. K	KT	df	KO	F	p	Fark
Fakülte	A-EF	119	4.56	.420	G. Arası	27.716	4	6,92	36,13	.000	A>D;
	B-HF	202	4.50	.454	G. İçi	104.879	547	.192			
	C-İYBF	47	4.54	.394	Toplam	132.595	551				B>D;
	D-MDBF	103	3.95	.432							C>D;
	E-SBF	81	4.52	.450							E>D
	Toplam	552	4.42	.490							

Tablo 4.5. incelendiğinde üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları fakülte düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F_{[551]}=36.138; p<.05$). Hangi gruplar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek için post hoc Scheffe testi yapılmıştır. Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin demokratik tutumları ($\bar{x}=3.95$), Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=4.56$), Hukuk Fakültesi ($\bar{x}=4.50$), İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi ($\bar{x}=4.54$) ve Sağlık Bilimleri Fakültesi ($\bar{x}=4.52$) öğrencilerinin demokratik tutumlarından anlamlı olarak daha düşüktür.

4.3. Üçüncü Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü amacı “Üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine ve öğrenim gördükleri fakültelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşlerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterip-göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız grup t testi sonuçları Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6: Öğrencilerin Üniversite Öğrenci Kulüplerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t-test Analizi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	\bar{x}	SD	t	df	p
Cinsiyet	Erkek	208	3.24	.633	2.006	550	.045
	Kadın	344	3.35	.607			

Tablo 4.6. incelendiğinde üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($t_{[550]}=2.006; p<.05$). Kadın öğrencilerin kulüplere yönelik görüşleri ($\bar{x}=3.35$), erkek öğrencilerin kulüplere yönelik görüşlerinden ($\bar{x}=3.24$) daha yüksektir.

Üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşlerinin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterip-göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız grup t testi sonuçları Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7: Öğrencilerin Üniversite Öğrenci Kulüplerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Sınıf Değişkenine Göre OneWay Anova Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	\bar{x}	SD	Var. K.	KT	df	KO	F	p	Fark
Sınıf	1	144	3.44	.627	G. Arası	5.533	3	1,844	4.91	.002	1>3; 1>4
	2	93	3.40	.554	G. İçi	205.520	548	.375			
	3	139	3.23	.673	Toplam	211.053	551				
	4	176	3.22	.576							
	Top.	552	3.31	.618							

Tablo 4.7. incelendiğinde üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($F_{[548]}=4.91; p<.05$). Hangi gruplar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek için post hoc Games-Howell testi yapılmıştır. 1.sınıf öğrencilerin kulüp etkililiği algıları ($\bar{x}=3.44$), 3. Sınıf ($\bar{x}=3.23$) ve 4. Sınıf ($\bar{x}=3.22$) öğrencilerinin kulüp etkililiği algılarından daha yüksektir.

Üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşlerinin fakültelerine göre anlamlı farklılık gösterip-göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız grup t testi sonuçları Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8: Öğrencilerinin Üniversite Öğrenci Kulüplerinin Etkililiğine İlişkin Görüşlerinin Fakülte Değişkenine Göre OneWay Anova Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	\bar{x}	SD	V.K.	KT	df	KO	F	p	Fark
Fakülte	A-EF	119	3.20	.662	G.A.	10.89	4	2.72	7.44	.00	D>A; D>B; D>C
	B-HF	202	3.22	.629	G.İ.	200.15	547	.33			
	C-İYBF	47	3.30	.597	Top.	211.05	551				
	D-MDBF	103	3.58	.396							
	E-SBF	81	3.36	.673							
	Toplam	552	3.31	.618							

Tablo 4.8. incelendiğinde üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri fakülte düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. ($F_{[551]}=77.443; p<.05$). Hangi gruplar arasında farklılık gösterdiğini belirlemek için post hoc Games-Howell testi yapılmıştır. Buna göre Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin kulüp etkililiği algılarının ($\bar{x}=3.58$), Hukuk Fakültesi ($\bar{x}=3.22$), Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3.20$), İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi ($\bar{x}=3.30$) öğrencilerinin kulüp etkililiği algılarından daha yüksektir.

4.4. Dördüncü Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü amacı “Üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?”

Üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile üniversite öğrenci kulüplerine ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık gösterip-göstermediğini belirlemek için yapılan pearson korelasyon analizi sonuçları Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9: Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutumları ile Öğrenci Kulüplerine İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler		Demokratik Tutum
Öğrenci Kulüp Etkililiği	r	-,045
	p	,292
	N	552

Tablo 4.9.'daki bulgular incelendiğinde üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerinin etkililiğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($r=-.045$; $p>.05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde; sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir. Çalışmanın alt amaçları çerçevesinde, Üniversite çalışanlarının örgütsel çeviklik algıları ile örgütsel sinizm algıları demografik özelliklere göre karşılaştırması incelenmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

5.1.1 Birinci Amaca İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın “*Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri ile öğrenci kulüplerinin etkililiği ne düzeydedir?*” birinci amaca ilişkin bulgulara göre; Üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları “çok yüksek” düzeydedir. Benzer örneklem grubunda olmasa da farklı eğitim kademelerde öğrenim gören öğrencilerin demokratik tutumlarını belirlemeye yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Örneğin, Kara (2019) ilkokul dördüncü sınıf öğrencileri üzerinde yürüttüğü çalışmada öğrencilerin demokratik tutumlarının “çok yüksek” düzeyde olduğunu belirlemiştir. Tiryaki (2018) ilkokul üçüncü sınıf öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada öğrencilerin demokratik tutumlarının “yüksek” olduğu sonucuna varmıştır. Benzer şekilde Özer ve Gündüz (2019) öğretmen görüşlerine göre okul yöneticilerinin demokratik tutumlarının “yüksek” olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmalar araştırmamız ile benzer sonuçlar göstermektedir. Üniversiteye gelen öğrencilerin temel eğitim ve ortaöğretim kademelerinde sahip oldukları demokratik tutumlarının yükseköğretim düzeyinde de devam ettiği söylenebilir. Bunun temel nedeni olarak üniversite öğrencilerinin daha önceki eğitim hayatları boyunca demokrasi içerikli dersler almış ve demokratik değerlerin ön planda tutulduğu bir aile yapısında yetişmiş olması gösterilebilir. Ancak mevcut çalışma bulgularından farklı olarak Gülmek (2012) ve Yetek (2013) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmenler, okul yöneticilerinin demokratik tutumlarının orta düzeyde olduğunu düşünmektedir.

Bu çalışmada öğrenci kulüplerinin etkililiği “orta” düzeyde görülmektedir. Akar ve Nayir (2016) üniversite öğrencilerinin sosyal kulüp çalışmalarını “orta” düzeyde etkili bulduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Birtürk (2015) çalışmada okullarda sosyal kulüplerin etkililiğini “orta” düzeyde bulmuştur. Göğebakan’ın (2016) liselerde

sosyal kulüpleri incelediği çalışmasında kulüplerin etkililiğinin “orta” düzeyde olduğu görülmektedir. Karaköy (1995) yapmış olduğu çalışmasında kulüplerden, öğrencilerin “orta” düzeyde yararlandıkları sonucuna ulaşmıştır. Yalçın (2014) çalışmasında öğrenci kulüplerinin sosyalleşme üzerinde etkisini “orta” düzeyde bulmuştur. Oral (2021) lise öğrencilerinin görüşlerine göre öğrenci kulüplerini “orta” düzeyde etkili bulmuştur. Farklı eğitim kademesindeki kulüplere yönelik yapılan çalışmalara da bakıldığında öğrencilerin kulüp etkililiğini genel olarak etkili görmedikleri anlaşılmaktadır. Faaliyetlerin öğrenci bazlı olmaması ve öğrencilerin ilgi alanlarına hitap etmemesi, öğrencilerin grupta hareket etme etkinliklerine olumlu bakmaması gibi nedenlerin bu sonucu ortaya çıkardığı söylenebilir. Özellikle yükseköğretim seviyesinde öğrenci kulüplerinin etkililiğinin öğrenciler tarafından neden orta düzeyde algılandığı üzerinde durulması gereken önemli bir konu olabilir.

5.1.2 İkinci Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın ikinci amacı “*Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri; cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim gördükleri fakülterlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?*” şeklindedir. Araştırma sonucuna göre üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri *cinsiyetlerine göre* anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadınların demokratik tutum düzeyleri erkeklerin demokratik tutum düzeylerinden daha yüksektir. Benzer şekilde Evcimik (2009) Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmasında öğrencilerin demokratik tutumlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulmuştur. Aydoğmuş (2018) üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre kadın öğrenciler lehine anlamlı olarak farklılık bulmuştur. Benzer örneklem grubunda olmasa da farklı eğitim kademelerde öğrenim gören öğrencilerin demokratik tutumlarını cinsiyet değişkenine göre belirlemeye yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Örneğin Güven (2005) araştırmasında öğrencilerin demokratik değerlerinin toplam puanı ile cinsiyetlerine göre kadınlar lehine anlamlı bir farklılık bulmuştur. Kayhan (2020) çalışmasında ortaokul öğrencilerinin demokratik tutumlarını cinsiyet değişkenine göre incelemiş ve kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmaların araştırmamızı destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Genel Seçim sonuçlarına bakıldığında sandığa giden kadın seçmenlerin (%50,7), erkek seçmenlerden (49,3) az da olsa fazla olduğu görülmektedir. 10 Ağustos 2014 günü yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçim sonuçlarında

da kadın seçmenlerin erkek seçmenlere oranla daha fazla sandığa gitti görülmektedir. Yine 24 Haziran 2018 tarihinde gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı ve 27. Dönem Milletvekili Seçim sonuçlarında kadın seçmenlerin erkeklere oranla önde olduğu görülmektedir. Toplumumuzda kadınların sosyal rolleri ve toplumun kadınlardan beklentileri erkeklere göre farklı olsa da kadın öğrencilerin demokratik tutumlarının erkek öğrencilerden yüksek çıkması geleceğin toplumu inşa etme açısından umut verici bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Erkek öğrencilerin daha geleneksel bir yapıya sahip olması ve son zamanlarda kadın hakları ile ilgili yapılan çalışmalar kadınların demokratik algısının yüksek olmasına neden olarak gösterilebilir. Bu çalışmadan elde edilen bulguların aksine Konak (2012) ilköğretim 6. Sınıf öğrencileri üzerinde, Şahin (2004) sınıf öğretmenliğinde eğitim gören öğretmen adayları içinde ve Tiryaki (2018) ilköğretim üçüncü sınıf öğrencileri arasında yaptıkları çalışmalarında demokratik tutum düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulmamıştır.

Çalışma neticesinde üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri *sınıf düzeyine* göre anlamlı farklılık göstermektedir. Sınıf düzeyinde en düşük ortalamaların üçüncü ve dördüncü sınıfa giden öğrencilere ait olduğu ve en yüksek ortalamaların birinci ve ikinci sınıfa giden öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sahip oldukları demokratik tutum düzeyleri üniversitenin ilk yıllarında en yüksek seviyesinde iken son sınıfa doğru bu oran düşmektedir. Üniversite içerisinde alınan eğitimin öğrencilerin demokratik tutumlarını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılabilir. Farklı olarak Aydoğmuş'un (2018) çalışmasında üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Dilekmen (2000) sınıf öğretmenliği öğretmen adayları üzerinde yaptığı çalışmasında ve Kayhan (2020) ortaokul öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmasında öğrencilerin demokratik tutumları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri *fakülte düzeyine* göre anlamlı farklılık göstermektedir. Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin demokratik tutum değerleri diğer fakültelere oranla daha düşük görülmektedir. Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesindeki öğrencilerin öğretim planlarında sosyal konulu derslerin fazla yer almamış olması, teknik ve fen bilimlerine ağırlık verilmesi düşük demokratik tutum düzeyinin nedeni olabilir. Araştırmamız dahilinde olan diğer

fakültelerde ise oranların birbirlerine yakın olması demokrasi kavramının derslerde aynı düzeyde yer aldığını gösterebilir. Aydoğmuş'un (2018) çalışmasında yer alan bulgulara üniversite öğrencilerinin demokratik tutum puanlarında öğrenim görülen fakülteye göre anlamlı bir farklılık görülmüştür. Evcimik (2009) Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmasında demokratik tutumların bölüm değişkenine göre anlamlı olarak farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Benzer örneklem grubunda yer almasa da Güven (2005) araştırmasında ortaöğretimde öğrencilerin demokratik değerler toplam puanında, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm türüne göre anlamlı bir farklılık bulmuştur.

5.1.3 Üçüncü Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü amacı “*Üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri; cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim gördükleri fakülteye göre anlamlı farklılık göstermekte midir?*” şeklindedir. Araştırma bulgularına göre üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri *cinsiyetlerine göre* anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadınların öğrenci kulüplerine yönelik görüşleri, erkeklerin öğrenci kulüplerine yönelik görüşlerinden daha yüksektir. Kadın öğrenciler, kulüp faaliyetlerinin kişisel gelişim ve akademik katkı anlamında daha fazla katkı sağlayacağını düşündükleri için daha yüksek oradan katılım sağlamış olabilirler. Erkek öğrencilerin kendilerine gelişim sağlayacak kulüp faaliyetlerini bulamamaları öğrenci kulüplerine katılım oranlarını düşürmüş olabilir. Aynı örneklem grubunda bulunmasa da Sağlam ve Yayla (2015) ilköğretim ve ortaokul kademesinde öğretmenlerin kulüplere yönelik görüşlerinde ve Oral (2021) lise öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşlerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulmuştur. Farklı şekilde Akar ve Nayir (2016) araştırmalarında ilköğretim ve lise öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşlerinde, Sümeyye Polat (2017) öğretmen ve öğrencilerin, öğrenci kulüplerine yönelik görüşlerinde ve Gögebakan (2016) lise öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmasında öğrencilerin kulüplere yönelik görüşlerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulmamıştır. Vural (2018) öğretmen ve yöneticilerin öğrenci kulüplerini değerlendirdiği çalışmasında öğretmenlerin ölçek toplamında aldıkları puanlarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulmamıştır.

Üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri *sınıf değişkenine* göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sınıf düzeyinde en yüksek ortalamaların birinci ve ikinci sınıfa giden öğrencilere ait olduğu ve en düşük ortalamaların üçüncü ve dördüncü

sınıfa giden öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Benzer örneklem grubunda olmasa da Akar ve Nayir'ın (2016) çalışmasında ilköğretim ve liselerde öğrencilerin kulüplere yönelik görüşlerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada sınıf seviyesinin arttıkça görüş düzeyinin azaldığı görülmüştür. Göğebakan (2016) araştırmasında sosyal kulüplere yönelik görüşlerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca çalışmada lise 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin, 11 ve 12. Sınıf öğrencilere oranla daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Çalışmalarda görüldüğü gibi araştırmamızı desteklemektedir. Öğrencilerin kulüplere yönelik beklentileri ilk yıllarda yüksek seviyede iken devam eden yıllar içinde öğrenciler kulüplerin etkilerini yeterli bulmamaktadırlar. Üniversiteyi yeni kazanmış öğrencilerin topluluğa karışma isteği, kendilerini bir gruba ait hissetme, üniversite sınavını kazanmanın verdiği rahatlık birinci ve ikinci sınıflarda oranın yüksek çıkmasının nedeni olabilir. Yürütülen faaliyetlerin kendini her yıl tekrar etmesi, üyelerin/başkanın yönetim tarzı, kulüp içeriklerinin güçlü olmaması, son sınıfta oluşan iş kaygısı gibi durumlar ise kulüplerin etkisini ilerleyen sınıflarda düşüren etkenler olarak sıralanabilir.

Üniversite öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşleri *fakülte düzeyine* göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilere oranla ortalamaları daha yüksek çıkmıştır. Kulüplerin faaliyetlerinin öğrencilerin bölümleri ile birebir benzer olması, mimarlık gibi fakültede teori olarak gördükleri derslerin fiziki halini inceleyebilecek geziler düzenlenmesi, elektrik-elektronik ve yazılım programlarında öğrenim gören öğrencilerin günümüzde popüler olan İHA ve SİHA gibi insansız hava araçlarının çekiciliği ile kulüplere üye olması, meloküler biyoloji-genetik gibi son dönemde popüler olan program öğrencilerinin kendilerini ifade edecek kulüpler bulması MDBF öğrencilerinin görüş oranının daha yüksek çıkmasını açıklayabilir. Hukuk Fakültesi ve Eğitim Fakültesi ise ortalamaları en düşük çıkan fakülteler olmuştur. Kulüp etkinliklerinden daha çok eğitim hayatları sonrası avukatlık ve öğretmenlik gibi psikolojik olarak onları etkileyecek sınavların olması, bu sınavlara ilk yıldan itibaren hazırlık yapmaları, kulüp faaliyetleri yerine tecrübe kazanmak için eğitim kurumlarında öğretmenlik veya avukatlık bürolarında hukuki işler ile ilgili tecrübe kazanma isteği bu iki fakültedeki oranın düşük olmasını etkilemiş olabilir. Oral (2021) çalışmasında lise öğrencilerinin kulüplere yönelik görüşlerinde okul türüne göre

anlamli bir farklılık bulmuştur. Farklı olarak Göğebakan'ın (2016) araştırmasında sosyal kulüplere yönelik görüşlerinin öğrencilerin okudukları alan türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür.

5.1.4. Dördüncü Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın dördüncü amacı “*Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum düzeyleri ile üniversite öğrenci kulüplerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?*” şeklindedir. Araştırma bulgularına göre üniversite öğrencilerinin demokratik tutumları ile öğrenci kulüplerinin etkililiği arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Üniversitede öğrenim gören öğrencilerin demokratik tutum düzeyleri öğrencilerin kulüplere bakış açısını etkilememektedir. Bu bulgudan farklı olarak Akar ve Nayir (2015) temel eğitim ve ortaöğretim okullarındaki sosyal kulüplerin öğrencilerinin kendini tanımasına, bireysel farklılıklara saygı göstermelerine, farklılıkları hoşgörü ile karşılamasına önemli katkıda bulunduğunu tespit etmiştir. Polat (2017) ortaokuldaki kulüp çalışmalarının öğrencileri dersin sıkıcılığından kurtardığını ve hoşgörü kazandırdığını belirlemiştir. Eminoglu (2011) ortaöğretim okullarında yürütülen kulüp çalışmalarının öğrencilere iş birliği becerisi kazandırdığını rapor etmiştir. Birtürk (2015) yaptığı araştırmada kulüplerin öğrencilere farklı görüş düşünce inanç ve kültürel değerleri hoşgörü ile karşılama tutumu kazandırdığı, başka bir ifade ile demokratik tutumlarını geliştirdiği saptanmıştır. Nama (2010) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada kulüplerin liderlik becerileri, problem çözme, takım çalışması, planlama, müzakere etme, iş birliği yapma, mücadele becerileri kazandırma konusunda işlevsel olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmalardan elde edilen bulgular ile alan yazındaki araştırma bulguları karşılaştırıldığında tutarsız bir sonuç elde edildiği sonucuna ulaşılabilir. Bu durumun birkaç temel nedeni olabilir. Birincisi, veri toplama araçlarından ve örneklemden kaynaklanabilir. İkincisi, eğitim kademesi ilerledikçe öğrencilerin kulüplerden beklentileri değiştiğinden üniversite öğrencilerin demokratik tutumları ile öğrenci kulüpleri arasında ilişki olmayabilir. Bu açıdan tutarlı bulgulardan bir sonuca ulaşmak için bu alanda daha fazla çalışmalar yapılması katkı sağlayacaktır.

5.2. Öneriler

Öğrencilerin demokratik tutum düzeyleri “çok yüksek” düzeyde çıkmış olmasına rağmen bu değer kalıcı olmasını sağlamak amacıyla kurum içerisinde belirli aralıklarla demokrasi kavramını ele alan eğitimler düzenlenebilir. Demokrasi kavramının öğrencilere aktarılabilmesi seçmeli veya zorunlu dersler programlarının öğretim planlarına eklenebilir.

Sınıf düzeyi yükseldikçe demokratik tutum düzeyinin de azalmaya başladığı görülmektedir. Üst sınıflarda eğitim gören öğrencilere yönelik sınıf içi çalışmalar planlanabilir. Ders içerisinde öğrencilerin kendi görüşlerini özgürce ifade edebileceği grupla çalışma gibi ortamlar sağlanabilir.

Öğrenci kulüplerinin etkililik düzeyini arttırmak için her öğrencinin ilgi ve yeteneklerinin farkına varmasını sağlayacak günlük hayat ile bağlantılı kulüp sayısının çoğaltılması, öğrencilerin bu kulüplere yönlendirilmesi ve kulüp çalışmalarında sorumluluk verilmesi sağlanabilir.

Öğrenciler, kulüp içerikleri, amaç ve ilkeleri hakkında detaylı olarak bilgilendirilmelidir. Ayrıca öğrenci kulüplerinde karar alma, faaliyet planlama, yönetime katılma gibi süreçlerde öğrenciler desteklenmelidir. Ayrıca kulüplere ilişkin düzenli aralıklarla denetimler yapılmalıdır.

Öğrencilere demokratik tutum ve değerlerin kazandırılmasını sağlayacak öğrenci kulüplerinin kurulması teşvik edilmelidir.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin demokratik tutum düzeyleri ile öğrenci kulüplerinin etkililiği arasındaki ilişkiyi cinsiyet, sınıf ve fakülte bazında inceleyen araştırmalara pek rastlanılmamıştır. Bu nedenle konuyla ilgili nitel, nicel veya karma araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akar, F. ve Nayir, F. (2016). Eğitim Kurumlarındaki Sosyal Kulüplerin Etkililiğinin İncelenmesi: Uygulamada Değişim İhtiyacı. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(2), 167-186.
- Akkök, F. (2003). *İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi, Anne-Baba El Kitabı*. 3. Baskı. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Ardoğan, R. (2005). Müslüman Toplumlarda İnsan Hakları ve Demokrasiye Saygıyı Artıracak Bazı İslâmî İlkeler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(9), 25-58.
- Arseven, A. (1986). Benlik tasarımı (Gelişimi ve Okul Başarısıyla İlişkisi). *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 15-26.
- Aydın, İ. (2008). *İş Yaşamında Stres*. 3. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydoğmuş, B. (2018). *Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum ve tolerans düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Başaran, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Başaran, İ. E. (1996). *Türkiye Eğitim Sistemi*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Bilgen, H. N. (1994). *Çağdaş ve Demokratik Eğitim: Ders Geçme ve Kredi Uygulaması*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1986). Ders Dışı Etkinliklerin Niteliği, Önemi ve Değeri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 108, 28-41.
- Binbaşıoğlu, C. (2000). *Okulda Ders Dışı Etkinlikler*. MEB Öğretmen Kitapları Dizisi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Birtürk, H. (2015). *Okullarda sosyal kulüplerin işlevselliği* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Büyükkaragöz, S. S. (1995), *Yükseköğretim Programları ve Demokratik Tutumlar*. Ankara: TDV Yayınları
- Büyükkaragöz, S. S. ve Kesici, Ş. (1996). Öğretmenlerin Hoşgörü ve Demokratik Tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 7(7), 353-365.
- Büyükkaragöz, S. S. (1989). *Ortaöğretimde Demokrasi Eğitimi: Öğretmen, Öğrenci ve Yöneticilerin Demokratik Tutum ve Davranışları*. Selçuk Üniversitesi Araştırma Fonu.
- Büyükkaragöz, S. S., ve Üre, Ö. (1994). Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Demokratik Tutumları Araştırması. *Türk Demokrasi Vakfı Bülteni Dergisi*, 19, 29-41.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Çalık, D. (2002). *İlköğretim okullarında demokrasi eğitimi üzerine bir araştırma (Manisa ili örneği)* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Çankaya, D. ve Seçkin, O. (2004). Demokratik Değerlerin Benimsenmesi Açısından Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Görüş ve Tutumları. *Uluslararası Demokrasi Eğitimi Sempozyumu*, 20-21.
- Çelik, V. (2007). *Eğitimsel Liderlik*. 4. Baskı. Ankara: Pegem Yayınları.
- Dahl, Robert A. (1993). *Demokrasi ve Eleştirisi* (Çeviren Levent Köker). Ankara: Türk Siyasi İlimler Derneği.
- Davis, H. A. (2003). Conceptualizing the Role and Influence of Student-Teacher Relationships on Children's Social and Cognitive Development. *Educational Psychologist*, 38(4), 207-234.
- Demir, N. (2010). Demokrasinin Temel İlkeleri ve Modern Demokrasi Kuramları. *Ege Akademik Bakış*, 10(2), 597-611
- Demir, Ö. ve Acar, M. (2005). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*. Ankara: Adres Yayınları.
- Demiröz, E.S (2010). *Yaratıcı dramanın öğretmen adaylarının demokratik tutumları, bilişüstü farkındalıkları ve duygusal zekâ yeterliliklerine etkisi* (Yayımlanmış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Dewey, J. (2004). *Demokrasi ve Eğitim* (Çeviren: Tufan Göbekçin). Ankara: Yeryüzü Yayınevi.
- Dilekmen, M. (2000). Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Demokratik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 10–12 Mayıs, Çanakkale.
- Eminoğlu, E. (2011). *Boş zamanların değerlendirilmesinde ilköğretim okullarındaki öğrenci kulüplerinin yeri* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erden, M. (2007). *Eğitim Bilimlerine Giriş*. Arkadaş Yayınları.
- Ergenç, U. (2019). *Devlet ve özel ilkokul öğrencilerinin demokratik tutumlarının karşılaştırılması* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eroğlu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki sosyal kulüp çalışmalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri (Elmadağ ilçesi örneği)* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ertürk, S. (1993). *Diktacı Tutum ve Demokrasi*. Kültür Bakanlığı Demokrasi Klasikleri.
- Eskici, M., ve Aktaş, R. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Öğrenci Kulüplerine Yönelik Görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1), 31-40.
- Evcimik, S. Ç. (2009). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin demokratik tutumları (Fırat, Dicle, 7 Aralık, Cumhuriyet ve Erzurum Üniversiteleri Eğitim Fakülteleri Örneği)* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

- Fettahoğlu, S. (2005). Verimlilik Bilinci ve Kültürünün İşlevselliği, Değişime Katkısı. *Verimlilik Dergisi*, (3).
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from School. *Review of Educational Research*, 59(2), 117-142.
- Garrison, W. H. (2003). Democracy, Experience and Education: Promoting a Continued Capacity for Growth. *Phi Delta Kappan*, 84(7), 525-529.
- Göğebakan, M. (2016). *Liselerde sosyal kulüp etkinliklerinin etkililiği* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gözler, K. (2004). Türk Anayasa Hukuku Sitesi. Anayasa Hukukuna Giriş.
- Gözübüyük, Ş. (2010). *Anayasa Hukuku*. 17. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi
- Gözütok, F. D. (1995). *Öğretmenlerin Demokratik Tutumları*. Ankara: Türk Demokrasi Vakfı.
- Gündüz, H. (1997). *Eğitici kol çalışmalarının etkililiği ile ilgili öğretmen ve yönetici görüşleri* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güneş, Y. (2013). *Meslek liselerinde, sosyal etkinliklere okul yöneticilerinin yaklaşımı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, A. (2005). *Tarih öğretiminde öğrencilerin demokratik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Erzurum örneği)* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Güven, İ. (2019). *Eğitim Tarihi*. 1. Baskı. Ankara: PEGEMA Yayınları.
- Tunç, H. (2008). Demokrasi Türleri ve Müzakereci Demokrasi Kavramı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), 1113-1132.
- Holloway, J. H. (2000). Extracurricular Activities: The Path to Academic Success. *Educational Leadership*, 57(4), 87-88.
- Huntington, S. P. (1993). The third wave: Democratization in the Late Twentieth Century. *University of Oklahoma Pressi* (vol. 4).
- Kara, M. (2019). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme tutumları ile demokratik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Karaköy, U. F. (1995). *İlköğretim okullarında eğitsel kol çalışmaları. (Ankara ili Çankaya ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon Boş Zaman Değerlendirme*. 6. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kardaş, S. (2013). *6. sınıf öğrencilerinin demokratik tutumları ile ahlaki olgunluk düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kadıköy ilçesi örneği)* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Karlı, S. (2006). *İlköğretim okullarında sosyal kulüp çalışmalarının öğrencilerin yöneticilik niteliklerinin gelişmesine katkısı: Beypazarı ilçesinde bir araştırma* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kayabaşı, Y. (2011). Öğretmen Adaylarının Davranışlarının Demokratik Sınıf Ortamı Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 525-549.
- Kayhan, P. (2020). *Ortaokul öğrencilerinin demokratik tutumlarının yaşam doyumuna etkisi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi) Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kılbaş, Ş. (2010). *Rekreasyon (Boş Zamanı Değerlendirme)*. 4. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kırdar, A. (2002). *İlköğretim okulları 1. kademe eğitici kol çalışmalarının yeterlilik düzeyi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kiraz, E., Yurdakul, B., ve Kiraz, M. (2002). Ortaöğretim Kurumlarındaki Eğitsel Kol Etkinliklerinin Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 27(126), 22-30.
- Koç, Y. (2008). *Beden eğitimi öğretmenlerinin demokratik tutumlarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Konak, A. (2012). *İlköğretim 6. sınıf görsel sanatlar eğitimi ders içi etkinliklerinin öğrencilerin demokratik tutumlarına etkisi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş. ve Bökeoğlu, Ö. Ç. (2006). *Sosyal Bilimler için İstatistik*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Köse, E. (2003). *İlköğretim düzeyinde ders dışı etkinliklerin akademik başarıya ve okul kültürünü algılamaya etkisi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kuzu, B. (1997). Demokrasi ve Gereklere. *Yeni Türkiye Dergisi*, 3(17), 103-110.
- Küçük, B. (2008). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde işbirlikli öğrenme yönteminin demokratik tutum üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Mayo, B. H. (1964). *Demokratik Teoriye Giriş*. E Kongar (Çev.). Ankara: Türk Siyasi İlimler Derneği.
- Nohutçu, A. (2011). *“Türk Yönetim Geleneğinde Değişim: Siyaset Odaklı Bürokrasiden Kamu Politikası Odaklı Bürokrasiye”, Kamu Yönetimi Üzerine İncelemeler*. Bursa: Aktüel Yayınları.
- Oğuz, O., Oktay, A. ve Ayhan, H. (2010). *21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Oğuzkan, A. F. (1982). Ülkemizde Öğretmen Eğitiminin Gelişimi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 7(38).

- Oral, Ş. (2021). *Lise öğrencilerinin görüşlerine göre öğrenci kulüplerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmış Doktora Tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Ozankaya, Ö. (1984). *Toplumbilimine Giriş*. Ankara: S Yayınları.
- Önder, N. K. (1986). *Öğretimde Program, İlke ve Yöntemler*. Konya: Arı Basımevi.
- Özarpınar, Y. (2009). *Bir Medeniyet Teorisi*. İstanbul: Ötüken.
- Özenci, S. (1997). *İlköğretimde eğitici öğrenci sosyal kol çalışmalarının durumu* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özer, N. ve Dönmez, B. (2007). Okul Güvenliğine İlişkin Kurumsal Etkenler ve Alınabilecek Önlemler. *Milli Eğitim Dergisi*, 35(173), 299-313.
- Özguven, İ. E. (2001). *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Polat, B. S. (2017). *Ortaokullardaki sosyal kulüp çalışmalarının etkililiğine yönelik yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi) Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Sağlam, A. ve Yayla, A. (2014). İlkokul ve Ortaokullarda Uygulanmakta olan Sosyal Kulüplerin İşlevlerine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 279-296.
- Samancı, O. ve Yıldırım, G. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarına göre Öğretim Elemanlarının Demokratik ve Demokratik Olmayan Tutum ve Davranışları. *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(1), 115-128.
- San, C. (1985). *Gençlik ve Demokrasi Eğitimi*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Seidl, L. G., Thornton, G. F. ve Cluff, L. E. (1965). Epidemiological studies of adverse drug reactions. *American Journal of Public Health and the Nations Health*, 55(8), 1170-1175.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramından Uygulamaya*. Ankara: Spot Matbaacılık.
- Şahiner, D. G. S. (2008). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde aktif öğrenme tekniklerinin demokratik tutumlara ve ders başarısına etkisi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tanili, S. (2000). Eğitim, Toplum ve Gelecek. *Ankara: Felsefe Logos Dergisi*, (10).
- Tanilli, S. (1987). *Yüzyılların Gerçeği ve Mirası: İnsanlık Tarihine Giriş. Cilt 3: XVI ve XVII. Yüzyıllar*. Ankara: Yay Yayınları.
- Tiryaki, B. (2018). *İlkokul 3. sınıf öğrencilerinin hayat bilgisi dersine yönelik tutumlarıyla demokratik tutumları arasındaki ilişki* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Tunç, H. (2008). Demokrasi Türleri ve Müzakereci Demokrasi Kavramı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), 1113-1132.

- Türkbay, A. R. (2005). *Üniversite öğrencilerinin demokratik tutum ve değerleri üzerine bir araştırma: Pamukkale üniversitesi örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Türkoğlu, A. (1996). *Doksan dokuz Soruda Eğitim Bilimine Giriş*. İzmir: Memleket.
- Uluğ, F. (1998). Eğitim Sisteminde Değişime Yapısal Uyum Sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 14(14), 153-166.
- Ural, S. N. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin demokratik tutum ve empatik eğilim düzeylerine sosyal bilgiler dersinin etkisi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Varış, F. (1978). *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Varış, F. (1988). *Program Geliştirme "Teori ve Teknikler"*. 4. Baskı. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, (157).
- Vural, C. (2018). *Öğretmen ve yöneticilerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik tutumları* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yalçın, S. (2014). *Meslek liselerindeki öğrenci kulüplerinin sosyalleşmeye etkisi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yavuz, B. (2009). Çoğulcu Demokrasi Anlayışı ve İnsan Hakları. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1), 283-302.
- Yayla, A. (2014). *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler*. Liberte Yayınları.
- Yeşil, R. (2002). *Okul ve Ailede İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, H. (1994). Atatürk İnkılabları ve Sivas . *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 10(29), 459-470.
- Yiğit, N. (2008). *Ortaöğretim kurumlarında uygulanan öğrenci kulüplerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

EKLER

EK 1: Demokratik Tutum Ölçeği

Demokratik Tutum Ölçeği		Her Zaman	Sıklıkla	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
1	Özgürce düşünmeyi takdir ederim.					
2	Demokratik bir toplumun oluşumu için adil davranmanın şart olduğuna inanırım.					
3	Demokratik tutum ve davranışların yaşam biçimi olması gerektiğine inanırım.					
4	Vatandaşlık sorumluluklarını yerine getirmenin demokrasinin temel gereklerinden olduğuna inanırım.					
5	Eşitlik ilkesini benimser ve uygularım.					
6	Demokrasinin yönetim biçimi olmaktan ziyade yaşam biçimi olması gerektiğine inanırım.					

EK 2: Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği

Öğrenci Kulüpleri Etkililiği Ölçeği		Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1	Üyelik için ilgili kulüpler yeterince bilgilendirme yapmaktadır.					
2	Kulüp çalışmaları, idari birimler ile organize olarak yürütülmektedir.					
3	Öğrenci kulüpleri, çalışmalarını akademik birimler ile organize olarak gerçekleştirilmektedir.					
4	Kulüpler arasında yeterli iletişimin olduğunu düşünüyorum.					
5	Öğrenci kulüpleri tarafından topluma ve çevreye fayda sağlayacak projeler gerçekleştirilmektedir.					
6	Öğrenci kulüpleri kararları üyeleri ile birlikte alınmaktadır.					
7	Kurum dışında gerçekleştirilen etkinlikler için çevrede yer alan kuruluşlar ile işbirliği yapılmaktadır.					
8	Eğitim öğretim yılı başında kurulacak kulüpler için öğrencilerin önerileri alınmaktadır.					

EK 3: Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 28.05.2021-E.7213

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ETİK KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı :E-20292139-050.01.04-7213
Konu : Etik Kurul Kararları

Sayın Ali AYTEKİN
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

"Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutumları ile Öğrenci Kulüplerinin Etkiliğine İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişki" başlıklı araştırmanız kurulumuzun 30.04.2021 tarihli ve 2021/04 sayılı toplantısında değerlendirilerek etik açıdan uygun bulunduğu oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Nasuh USLU
Kurul Başkanı

Ek:41-Ali Aytekin Etik Onay Belgesi (1 sayfa)

Mevcut Elektronik İmzalar

NASUH USLU (Etik Kurulu Başkanlığı - Kurul Başkanı) 28.05.2021 15:54

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: *BSFHLEZKE* Pin Kodu :11132

Belge Takip Adresi : <https://ebys.izu.edu.tr/en/Vision/Dogrula/UN3>

Adres: Halkalı Caddesi No: 281 Kağıthane/İstanbul
Telefon: 444 97 98 Faks: +90 (212) 693 82 29
e-Posta: bilgi@izu.edu.tr Web: www.izu.edu.tr
Kop Adresi: izu@hs01.kep.tr

Bilgi için: Zeynep Funda TEZ
Unvanı: Yemimli Katip

Tel No: 2126929606

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ETİK KURULU

ETİK ONAY BELGESİ

Tarih	30.04.2021
Sayı	2021/04
Araştırmanın Niteliği	Yüksek Lisans Tezi
Araştırmanın Adı	Üniversite Öğrencilerinin Demokratik Tutumları ile Öğrenci Kulüplerinin Etkliliğine İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişki
Sorumlu Araştırmacının Adı Soyadı	Ali AYTEKİN
Diğer Araştırmacılar/Danışman Adı Soyadı	Doç. Dr. Bilal YILDIRIM
Karar	UYGUNDUR

(İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Etik Kurulu'nun kararı tavsiye niteliğinde olup, Üniversitemizle ilgili etik ilkelerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi amacını taşımaktadır.)

Prof. Dr. Nasuh USLU
Başkan

Prof. Dr. Ali GÜNEŞ
Başkan V.

Prof. Dr. Mustafa ATEŞ
Üye

Prof. Dr. Mehmet Emin KÖKTAŞ
Üye

Prof. Dr. Ayşe Nefise BAHÇECİK
Üye

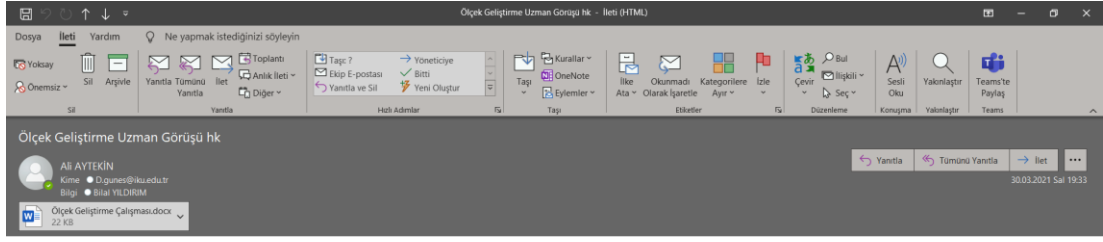
Prof. Dr. Yahya Kemal YOĞURTÇU
Üye

Av. Bilal ŞAMAT
Üye

Kurul Yeminli Kâtibi

Zeyneb Funda TEZ

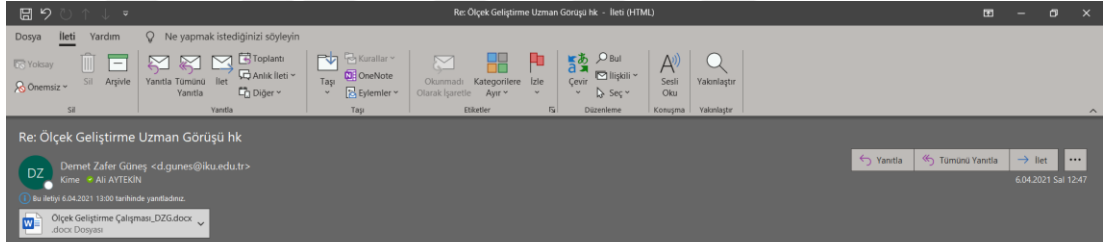
EK 4: Ölçek İle İlgili Kullanım İzinleri

Değerli Hocam Merhaba,

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı'nda, Doç. Dr. Bilal YILDIRIM danışmanlığında yürütülmekte olan "Üniversitelerde Öğrenci Kulüp Etkinliklerinin Etkinliği" başlıklı Yüksek Lisans tezi kapsamında ölçek geliştirme çalışması yapılmaktadır.

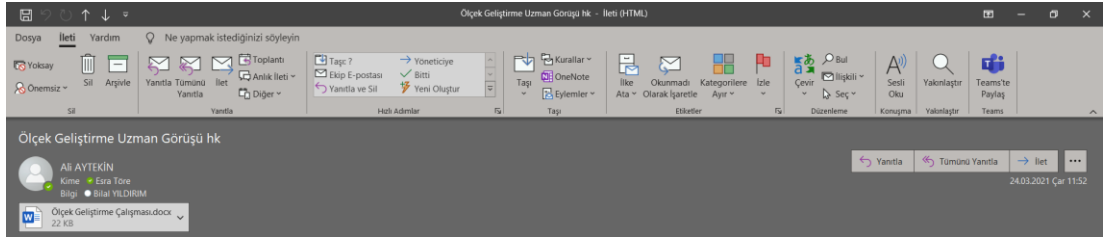
Üniversite öğrencilerinden veri toplamaya amaçladığımız bu çalışma kapsamında, ölçek maddelerinin geçerliği açısından kıymetli görüş ve önerilerinize ihtiyaç duyulmaktadır.

Ali Bey merhaba,

Ekte ölçek geliştirme çalışmamza dair geri bildirimimi gönderiyorum, çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim, sağlıklı günler.

Demet ZAFER GÜNEŞ, Dr.Öğretim Üyesi

Değerli Hocam Merhaba,

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı'nda, Doç. Dr. Bilal YILDIRIM danışmanlığında yürütülmekte olan "Üniversitelerde Öğrenci Kulüp Etkinliklerinin Etkinliği" başlıklı Yüksek Lisans tezi kapsamında ölçek geliştirme çalışması yapılmaktadır.

Üniversite öğrencilerinden veri toplamaya amaçladığımız bu çalışma kapsamında, ölçek maddelerinin geçerliği açısından kıymetli görüş ve önerilerinize ihtiyaç duyulmaktadır.

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder saygılarımla bilgilerinizi arz ederim.

Ali AYTEKİN
Fakülte Sekreteri / Hukuk Fakültesi
T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

RE: Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk - İleti (HTML)

Dosya İleti Yardım Ne yapmak istediğinizi söyleyin

Yoksay Sil Arşivle Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet Anlık İletiler Diğer

Onemli Sil Arşivle Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet Anlık İletiler Diğer

Tag Kurallar OneNote Eylemler

Okunmadı Kategorilere İzle Olarak İşaretle Ayır

Bul Çevir İlgili Seç

Sesli Oku Yakınlaştır

Sil Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet

26.03.2021 Cum 17:40

RE: Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk

Esra Töre
Kime Ali AYTEKİN
Bilgi Bilal YILDIRIM

Bu iletiyi 30.03.2021 19:37 tarihinde yanıtladınız.

Ölçek Geliştirme Çalışması.docx
.docx Dosyası

Ali Bey Merhaba,
Öncelikle sizi ve kıymetli hocanızı tebrik ediyorum.
Ölçeğinize ilişkin önerilerim ekteedir.
Kolaylıklar dilerim.

Saygılarımla, Kind regards

Esra TÖRE (Ph.D.)
Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı

Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk - İleti (HTML)

Dosya İleti Yardım Ne yapmak istediğinizi söyleyin

Yoksay Sil Arşivle Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet Anlık İletiler Diğer

Onemli Sil Arşivle Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet Anlık İletiler Diğer

Tag Kurallar OneNote Eylemler

Okunmadı Kategorilere İzle Olarak İşaretle Ayır

Bul Çevir İlgili Seç

Sesli Oku Yakınlaştır

Sil Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet

24.03.2021 Çar 11:44

Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk

Ali AYTEKİN
Kime Kamil Arif Kırıkç
Bilgi Bilal YILDIRIM

Bu iletiyi 30.03.2021 19:35 tarihinde İletiniz.

Ölçek Geliştirme Çalışması.docx
.22 KB

Değerli Hocam Merhaba,

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı'nda, Doç. Dr. Bilal YILDIRIM danışmanlığında yürütülmekte olan "**Üniversitelerde Öğrenci Kulüp Etkinliklerinin Etkinliği**" başlıklı Yüksek Lisans tezi kapsamında ölçek geliştirme çalışması yapılmaktadır.

Üniversite öğrencilerinden veri toplamayı amaçladığımız bu çalışma kapsamında, ölçek maddelerinin geçerliliği açısından kıymetli görüş ve önerilerinize ihtiyaç duyulmaktadır.

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder saygılarımla bilgilerinizi arz ederim.

Ali AYTEKİN
Fakülte Sekreteri / Hukuk Fakültesi

RE: Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk - İleti (HTML)

Dosya İleti Yardım Ne yapmak istediğinizi söyleyin

Yoksay Sil Arşivle Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet Anlık İletiler Diğer

Onemli Sil Arşivle Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet Anlık İletiler Diğer

Tag Kurallar OneNote Eylemler

Okunmadı Kategorilere İzle Olarak İşaretle Ayır

Bul Çevir İlgili Seç

Sesli Oku Yakınlaştır

Sil Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet

28.03.2021 Paz 16:48

RE: Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk

Kamil Arif Kırıkç
Kime Ali AYTEKİN
Bilgi Bilal YILDIRIM

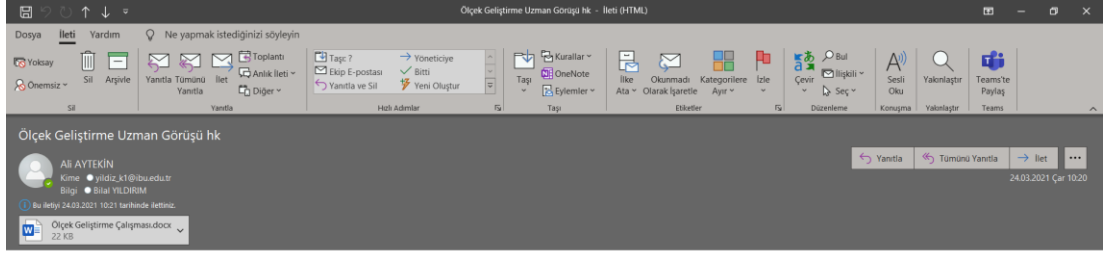
Bu iletiyi 30.03.2021 19:41 tarihinde yanıtladınız.

Ali Aytekin Ölçek Geliştirme Çalışması.pdf
.pdf Dosyası

Ali bey merhaba,
Çalışmanızda başarılar dilerim. Ekte değerlendirmelerim bulunmaktadır.
Çalışmanızın alana önemli katkı yapacağını düşünüyorum. Çalışmanızın sonuçları ortaya çıktığında paylaşırsanız biz de istifade etmiş oluruz inşallah.

Saygılarımla,

Kamil Arif KIRIKÇI (Ph.D.)

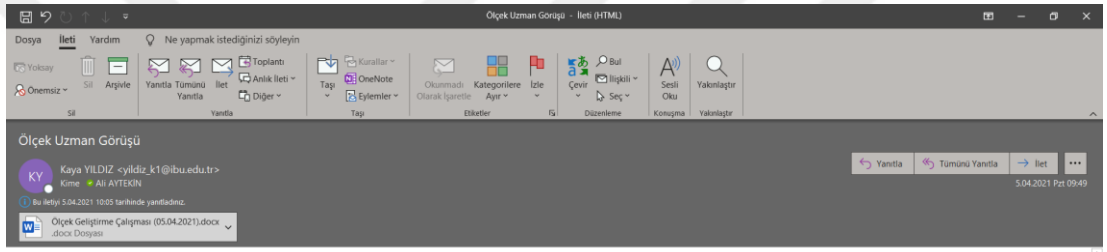
Değerli Hocam Merhaba,

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı'nda, Doç. Dr. Bilal YILDIRIM danışmanlığında yürütülmekte olan "**Üniversitelerde Öğrenci Kulüp Etkinliklerinin Etkinliği**" başlıklı Yüksek Lisans tezi kapsamında ölçek geliştirme çalışması yapılmaktadır.

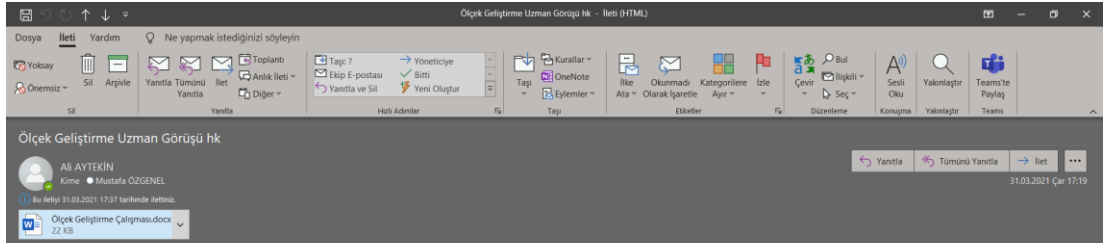
Üniversite Öğrencilerinden veri toplamayı amaçladığımız bu çalışma kapsamında, ölçek maddelerinin geçerliği açısından kıymetli görüş ve önerilerinize ihtiyaç duyulmaktadır.

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder saygılarımla bilgilerinize arz ederim.

Ali AYTEKİN
Fakülte Sekreteri / Hukuk Fakültesi

Ali merhaba
Ölçek ile ilgili görüşlerim ektedir.
Kolay gelsin, başarılar dilerim.
Prof. Dr. Kaya Yıldız

Değerli Hocam Merhaba,

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı'nda, Doç. Dr. Bilal YILDIRIM danışmanlığında yürütülmekte olan "**Üniversitelerde Öğrenci Kulüp Etkinliklerinin Etkinliği**" başlıklı Yüksek Lisans tezi kapsamında ölçek geliştirme çalışması yapılmaktadır.

Üniversite Öğrencilerinden veri toplamayı amaçladığımız bu çalışma kapsamında, ölçek maddelerinin geçerliği açısından kıymetli görüş ve önerilerinize ihtiyaç duyulmaktadır.

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder saygılarımla bilgilerinize arz ederim.

Ali AYTEKİN
Fakülte Sekreteri / Hukuk Fakültesi
T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Binası EĞ042 Halkalı Küçükçekmece, İstanbul

Ynt: Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk - İleti (HTML)

Dosya İleti Yardım Ne yapmak istediğinizi söyleyin

Yoksay Sil Arşivle Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet Anlık İleti Toplantı Etiketler Eylemler

Ynt: Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk

Mustafa ÖZGENEL
Kime Ali AYTEKİN

5.04.2021 01:41 tarihinde yarıtladınız.
Bu iletini görüntülemeniz selüyle ilgili bir sorun varsa, iletini web tarayıcıda görüntülemek için buraya tıklayın.

Ali AYTEKİN, Ölçek Geliştirme Çalışması.docx .docx Dosyası

Değerli Ali merhaba,
Çok yoğun olmama rağmen taslak ölçeği okudum ve değerlendirdim.
Çalışmada kolaylıklar dilerim.

Sincerely,

...

Assoc. Prof. Mustafa ÖZGENEL
İstanbul Sabahattin Zaim University
Faculty of Education, Department of Primary Education

Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk - İleti (HTML)

Dosya İleti Yardım Ne yapmak istediğinizi söyleyin

Yoksay Sil Arşivle Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet Anlık İleti Toplantı Etiketler Eylemler

Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk

Ali AYTEKİN
Kime Pinar MERT
Bilal YILDIRIM

30.03.2021 Salı 19:35

Ölçek Geliştirme Çalışması.docx .docx Dosyası

Değerli Hocam Merhaba,

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı'nda, Doç. Dr. Bilal YILDIRIM danışmanlığında yürütülmekte olan "Üniversitelerde Öğrenil Kulüp Etkinliklerinin Etkinliği" başlıklı Yüksek Lisans tezi kapsamında ölçek geliştirme çalışması yapılmaktadır.

Üniversite öğrencilerinden veri toplamayı amaçladığımız bu çalışma kapsamında, ölçek maddelerinin geçerliği açısından kıymetli görüş ve önerilerinize ihtiyaç duyulmaktadır.

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder saygılarımla bilgilerimize arz ederim.

Ali AYTEKİN
Fakülte Sekreteri / Hukuk Fakültesi
T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Binası EĞ042 Halkalı, Küçükçekmece, İstanbul

Ynt: Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk - İleti (HTML)

Dosya İleti Yardım Ne yapmak istediğinizi söyleyin

Yoksay Sil Arşivle Yanıtla Tümünü Yanıtla İlet Anlık İleti Toplantı Etiketler Eylemler

Ynt: Ölçek Geliştirme Uzman Görüşü hk

Pinar MERT
Kime Ali AYTEKİN
Bilal YILDIRIM

30.03.2021 Salı 23:51

Ölçek Geliştirme Çalışması.docx .docx Dosyası

Merhabalar, düzeltmeleri açıklama kısmında belirttim. Başarılar diliyorum.

EK 5: Özgeçmiş

A. KİŞİSEL BİLGİLER

Ali AYTEKİN

B. EĞİTİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans (Tezli): İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı-2022.

Yüksek Lisans (Tezsiz): İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Eğitimi-2010.

Lisans: İstanbul Üniversitesi, Coğrafya-2009.

C. İŞ DENEYİMİ

2012–2015 Türk Hava Yolları

2015 /- İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.